S. A.

Fimmtiu

Passíu Sálmar,

kvednir

af

Hallgrimi Péturssyni,

Sóknarpresti til Saurbæar á Hvalfjardarströnd,

frá 1651 til 1674.

---

27. útgáfa.

Seljast óinnbundnir á 32 sk. silfurverds.

Reykjavík 1851.

Prentadir i prentsmidju landsins, á kostnad stiptunarinnar.

1. Sálmur.

Um Kristi útgaungu í grasgardinn.

Med hymna lag.

Upp, upp, min sál og alt mitt ged: upp, mitt hjarta og rómur med: hugur og túnga hjálpi til; herrans pinu eg minnast vil.

2. Sánkti Páll skipar skyldu þá, ad skulum vér allir jørdu á, kunngjøra þá kvøl og dapran deyd, sem drottinn fyrir oss auma leid.

3. Ljúfan Jesúm til lausnar mér, lángadi þó ad deya hér; mig skyldi og lysta ad minnast þess, minum drottni til þakklætes.

4. Innra mig loksins ángrið sker, æ hvað er lítil rækt í mér; Jesús er kvalinn í minn stað, of sjaldan hef eg minnzt á það.

5. Sál mín, skoðum þá sætu fórn, sem hefir oss við guð drottinn vorn, fordæmda aptur forlíkað; fögnuður er að hugsa um það.

6. Hvað stillir betur hjartans böl, en heilög drottins pína og kvöl? Hvað heptir framar hneyksli og synd, en herrans Jesú blóðug mynd?

7. Hvar fær þú betur, sál mín, séð, sanna guðs hjartans ástargeð, sem faðir gæzkunnar fékk til þín, framar en hér í Jesú pín?

8. O Jesú, gef þinn anda mér, alt svo verði til dýrðar þér, uppteiknað, súngið, sagt og téð, síðan þess aðrir njóti með.

Textinn.

9. Að liðinni máltíð lofsaunginn, las sínum föður Jesús minn, síðasta kvöldið, seint það var, súngu með hans lærisveinar.

10. Guds sonur, sá sem sannleiks ráð, sjálfur átti á himni og láð, þáði sitt brauð með þakkargjørð, þegar hann umgekkst hér á jørð.

11. Þurfamaður ert þú, min sál, þigg-ur af drottni sérhvert mál, fæðu þína og fóstrið alt, fyrir það honum þakka skalt.

12. Illum þræl er það eilíf smán, ef hann svo þiggur herrans lán, drambsam-lega og dreyssar sig. Drottinn geymi frá slíku mig!

13. Eptir þann saung, en ekki fyr, útgekk Jesús um húsins dyr, að hans siðvenju er það sked, til olíufjallsins gánga réð.

14. Lausnarans venju lær og halt, lofa þinn guð og dýrka skalt. Bænarlaus aldrei byrjuð sé, burtfør af þínu heimile.

15. Yfir um Kedrons breiðan bekk, blessaður þá með sveinum gekk. Sá lækur nafn af sorta ber; sýnir það góðan lærdóm mér.

16. Yfir hörmúngar er mín leid, æ medan varir lífsins skeid; undan gekk Jesús, eptir eg, á þann ad feta rauna-veg.

17. Horfi eg nú í huga mér, herra minn Jesú, eptir þér; dásamleg eru dæmin þín, dreg eg þau gjarnan heim til mín.

18. Þú vildir ekki upphlaup hart, yrdi þegar þú fánginn varst; út í grasgardinn gekkstu því, gafst þig í manna hendur frí.

19. Af því læri eg ad elska ei frekt, eigid gagn mitt, svo fridur og spekt, þess vegna raskist; þér er kært, þolinmædi og ged hógvært.

20. Sorgandi gekkstu sagda leid, særdi þinn huga kvöl og neyd; hlæandi glæpa hljóp eg stig, hefir þú kvittad fyrir mig.

21. Vort líf er grasgards-gánga rétt, gröfin er öllum fyrir sett. Syndugra leid ei leik þér ad, lendir hún víst í kvala-stad.

22. Idrunar-tárin ættu vor, öll hér ad

væta lífsins spor, gegnum dauðann með gleði og lyst, gaungum vér þá í himna-vist.

23. Þá Jesús nú á veginum var, við postulana hann ræddi þar, henda mundi þá hrösun fljót; harðlega Pétur þrætti á mót.

24. Frelsarinn Jesús fyrirsér, þá fall og hrösun er búin mér, hann veit og líka lækning þá, sem leysa kann mig sorgum frá.

25. Aldrei, kvað Pétur, ætla eg, á þér hneykslast á nokkurn veg, þó allir frá þér falli nú; fullkomin var hans lofan sú.

26. Sú von er bæði volt og myrk, að voga freklega á holdsins styrk: án guðs náðar er alt vort traust, óstöðugt, veikt og hjálparlaust.

27. Gef mér Jesú, að gá að því, glaskeri ber eg minn féssjóð í, viðvörun þína virði eg mest, veikleika holdsins sér þú bezt.

2. Sálmur.

Um Kristi kvøl í grasgardinum.

Lagid: Fadir vor, sem á himnum ert.

Jesús gekk inn í grasgard þann, Getsemane var nefndur hann. Af olíuþrúgum það auknafn bar, olíutréd rétta herrann var, oleum hjálprædis allra fyrst, af hans lífi þar pressadist.

2. Í aldingardi fyrst Adam braut, aptur Jesús það bæta hlaut; aldingards eikin ávøxt gaf, eymd, synd og daudi kom þar af; í aldingardi ljúft lífsins tréd, lífgunar frjófgun veita réd.

3. Júdas þekti vel þenna stad, þar hafdi hann leingi umhugsad, helzt mundi pláz það hentugast, herrann mætti þar forrádast, svo fæstir hefdu ad segja af því, svik hans lægju svo hylming í.

4. Satan hefir og sama lag, situr hann um mig nótt og dag, hyggjandi ad gløgt,

hvar hægast er, í hættu og synd ad koma mér; en þó í þeim stad allra mest, sem á eg gudi ad þjóna bezt.

5. Heimsbörnin hafa lyst þá lært, lygd og svikrædi er þeim kært, fótsporum djøfuls fylgjande, falsrádin draga þó í hlé. Frá hans og þeirra hrekkja-stig, herra Jesú, bevara mig.

6. Opt hafdi Jesús í þann stad, ádur geingid, því veit eg þad, hefir sannlega herrann minn, hugsad um pínu og dauda sinn, fulltíngis bedid fødurinn þar, svo feingi hann stadizt píslirnar.

7. Jurtagardur er herrans hér, helgra guds barna legstader. Þegar þú geingur um þennan reit, þín sé til reidu bænin heit; andláts þíns gæt og einnig þá, upprisu daginn minnstú á.

8. Lærisveinana lausnarinn kær, lét suma bída nokkud fjær, þrjá tók þó med sér hjarta

hreinn, hann girntist ekki ad vera einn. Sála min, þar um þeinkja skalt, þér til lærdóms þad skedi alt.

9. Guds kristni er grasgardur hreinn, guds sonar ertu lærisveinn; sit þú hvar sem hann segir þér, sönn hlýdni bezta offur er; til krossins ef hann þig kallar þar, kom þú gladvær án möglunar.

10. Freistíng þúng ef þig fellur á, fordastu einn ad vera þá, gudhræddra selskap girnstu mest, gefa þeir jafnan rádin bezt. Huggun er manni mönnum ad, miskun guds hefir svo tilskikkad.

11. Hjartanlega vard harmþrúnginn, herrann Jesús í þetta sinn: holdid skalf vid þad feikna fár, flutu í vatni augun klár, sagdi grátandi: sál mín er, svo alt í dandann hrygg í mér.

12. Hartnær steinsnari frá þeim fór, féll strax til jardar drottinn vor, flatur sitt blessad andlit á; ógnarleg kvöl hann mæddi

þá; hjartad bardist í brjósti heitt, bædi var líf og sálin þreytt.

13. Samvizkan mig nú sjálfan slær, sé eg þad gjörla, Jesú kær, mín synd, mín synd, hún þjádi þig, þetta alt leidstu fyrir mig. Avi, hvad hef eg aumur þræll, aukid þér mædu, drottinn sæll.

14. Mér virdist svo sem mín misgjörd, sé meiri ad þýngd, en himin og jörd; því Jesús þad fodursins ordid er, sem alt med sínum krapti ber, flatur hlaut þó ad falla þar, þá fyrir mig bar hann syndirnar.

15. Hjartans gledi og huggun traust, hér gefst þér, sál mín, efalaust; þad gjald fyrir mína misgjörd, er meira vert en himin og jörd; hans sorg, skjálfti og hjartans pín, hjá gudi er eilíf kvittan mín.

16. Fram þegar Jesús fallinn var, fegurstu bæn hann gjördi þar: abba, fadir ástkæri minn, af mér tak þenna kaleikinn, þó

svo sem helzt þú sjálfur vilt, sagdi Jesús med gedid stilt.

17. Urrædin bezt er audmjúkt ged, ángrad hjarta og bænin med, hve nær sem kemur hörmúng ad, hugsa þú, sál min, vel um þad; óþolinmædi og möglan þver, meiri refsingar aflar sér.

18. Obljúgur skaltu aldrei neitt, útheimta hvad þú girnist veitt, til holdsins muna hentugt þér, hugsa jafnan, ad drottinn sér, hvad lifi og sál til lids er nú, lángt um betur en sjálfur þú.

19. Eins líkaminn og sálin sé, sannaudmjúkleg i bæninne, álitur drottinn innra þitt, ei ad sídur skal holdid þitt, fyrir gud med blygdun gánga fram, gjördi svo fordum Abraham.

20. Jesú, þin grátleg grasgards pín, gledur örþjáda sálu mín, þitt hjartans ángur hjartad mitt, frá hrygd og mædu gjördi

kvitt; því skal míns hjartans hjartaþel, heidra þig, minn Immanúel.

3. Sálmur.

Um herrans Kristi daudastríd.

Med sama lag.

Enn vil eg, sál min, upp á ný, upphaf taka á máli því: uppstód Jesús, þó þreyttur sé, þrisvar sinnum frá bæninne, lærisveinarnir sváfu fast, sánkti Pétur því ávítast.

2. Til og frá gekk hann þrisvar þó, þar fékkst ei minnsta hvíld né ró; undanfæri því ekkert fann, allstadar drottins reidi brann, gegnum hold, ædar, blód og bein, blossi gudlegrar heiptar skein.

3. Himna-ljósid var honum byrgt, helzt því af nótt var ordid myrkt, ástvina huggun einga fann; allir sváfu um tíma þann; jordin var honum óhæg eins; eingin fékkst bót til þessa meins.

4. Í þessum spegli þad sé eg: þeim

sem drottinn er reidur mjøg, hvorki verdur til huggunar, himin, ljós, jørd, né skepnurnar, án guds nádar er alt um kring, eymd, mæda, kvøl og fordæming.

5. Framar sést hér, hvad sárleg sé, fordæmdra kvøl í helvíte; frá einni plágu til annarar, í yztu myrkrum þeir rása þar; ó, hvad syndin afskapleg er, alt þetta færir hún med sér.

6. Í þridja máta af þessu sést, þad lærdu, sál mín, allra bezt, guds reidi-eld og eilíft fár, útsløktu og lægdu herrans tár, alt honum því til ama var, svo alt verdi þér til huggunar.

7. Hrygdar sporin þín, herra minn, í himnaríki mig leida inn: í næturmyrkrum lá neyd á þér, nádar og dýrdar ljós gafst mér; vinir þér einga veittu stod, svo vinskap feingi eg vid sannan gud.

8. Þar kom loksins á þeirri tíd, þreytti

Jesús við dauðann stríð. Andlát mitt bæði og banasótt, blessaðist mér þá sömu nótt; dauðinn tapaði, drottinn vann, dýrðlegan sigur gaf mér hann.

9. Á gekk svo dauðans aflið ríkt, ekkert dæmi má finna slíkt: allur líkami lausnarans, laugaðist þá í blóði hans, sá dreyra sveitinn dundi á jörð, drottins pína því mjög var hörð.

10. Í Adams broti var blóðskuld gjörð, bölvun leiddi það yfir jörð; Jesú blóð hér til jarðar hné, jörðin aptur svo blessuð sé, ávöxtur, gróði og aldin klár, oss verði að notum sérhvert ár.

11. Sárkalda dauðans sveita-bað, um síðir þá mér kemur að, sárheiti dreyra sveiti þinn, sefi og mýki, Jesú minn. Angistar sveita eilíft bál, aldrei lát snerta mína sál.

12. Mér er svo kvöl þín minnileg, á

morgni hverjum þá uppstend eg, fyrst eg stig nidur fæti á jørd, færi eg þér hjartans þakkargjørd, blód-sveitinn þinn eg bid mér sé, blessan og vernd á jørdunne.

13. Hørmúng þá særir huga minn, hef eg mig strax í grasgard þinn, dropana tini eg dreyra þíns, drottinn, í sjódinn hjarta míns; þad gjald alleina gildir mest, hjá gudi fyrir mín afbrot vest.

14. Upphaf alls mesta ófognuds, áklogun straung og reidi guds, bætt er, fridstilt og forlíkad, fadirinn lét sér lynda þad, sonurinn bar hans brædi frí, borgadist þrællinn út med því.

15. Þess meir sem pínan þreyngdi ad, því innilegar Jesús bad, heilagur eingill himnum frá, herra sinn kom ad styrkja þá. Enn hefir þú hér einn lærdóm, idka og lær hann, sál mín fróm.

16. Ef hér verdur, sem opt kann ské,

undandráttur á hjálpinne, bid, styn, andvarpa æ því meir, sem aukast vilja harmar þeir. Födurlegt hjarta hefir guð, við hvern, sem lidur kross og naud.

17. Sjá þú, ad eingill sendur var, syni guds hér til huggunar; þeir gódu andar oss eru nær, alla tíma, þá bidjum vær, helzt þá lífs enda lidur ad, Lazari dæmi sýnir það.

18. Heidur, lof, dýrd á himni og jørd, hjartanleg ástar þakkargjørd, drottinn Jesú, þér sætust sé, súngin af allri kristninne, fyrir stridid þig þjádi frekt, það er vort frelsi æfinlegt.

4. Sálmur.

Samtal Krists vid lærisveinana.

Lagid: Einn guð, skapari allra sá.

Postula kjøri Kristur þrjá, í kvølinni sér ad vera hjá, baud þeim: vakid og bidjid víst, brádleg freistni svo grandi sízt.

2. Strax sem Jesús um steinsnar nær, sté fram leingra (þess gætum vær), allir sofnudu sætt med ró, sjálfur herrann einn vakti þó.

3. Adur var svoddan um þig spád, á-sett framkom nú herrans rád: þú hlauzt guds reidiþrúgu einn, þreyttur ad troda, Jesús hreinn.

4. Ef eg skal ekki sofa i synd (svo er nátt-úran veik og blind), um steinsnar máttú eitt mér þá, aldrei, minn Jesú, víkja frá.

5. Næturhvíldin mín náttúrlig, nóg er mér trygg, þá veit eg þig, hjá mér vaka til hjálpraedes, hvert kvøld vil eg mér óska þess.

6. Þrisvar Jesús til þeirra fór, þó ad hann mæddi pína stór; hann bad Pétur med hryggri lund, hjá sér vaka um eina stund.

7. Æn hann sofnadi æ því meir, ei heldur vissu sjálfir þeir, hverju svørudu honum þá. Herrans pínu mjøg jók þad á.

8. Mig hefir ljúfur lausnarinn, leidt

inn í náðar grasgarð sinn, vakandi svo eg væri hér, vitni skírnin mín um það ber.

9. Ungdóms bernskan, sem vonlegt var, vildi mig of mjøg svæfa þar; foreldra hirting hógværlig, hans vegna kom og vakti mig.

10. Aldurinn þá mér ødladist, áfëll gjálisis svefninn mest; kennimenn drottins komu þrátt, kølluðu mig að vakna brátt.

11. Fullvaxinn gleymsku svefninn sár, sókti mig heim og varð mjøg dár; dimman heims elsku dróst að með, dapurt varð mitt til bænar geð.

12. Þá kom guðs anda hræring hrein, í hjarta mitt inn sá ljóminn skein, en í heimskunni svo eg svaf, sjaldan mig neitt að slíku gaf.

13. Fárlega var mín físlskan blind; forlát mér, Jesu, þessa synd, hvar með að jók eg hørmúng þér, en hefnd og refsing sjálfum mér.

14. Láttu þó aldrei leiðast þér, ljúfi

Jesú, ad benda mér; hugsi til min þitt hjarta milt, hirtu mig líka, sem þú vilt.

15. Vil eg nú hjartans feginn fá, frelsari minn, ad vaka þér hjá; andinn til reidu er í stad, of mjøg holdid forhindrar þad.

16. Jesús unti med ljúfri lund, lærisveinum ad hvíla um stund; því hann vorkendi þeim og mér, þad eitt mín blessud huggun er.

17. Sídast allra þá sá hann þar, sykkara lid fyrir hendi var, baud þeim: vakid og bidjid bezt, burt er nú værdar tídin mest.

18. Svoddan áminning, sála min, sannlega skyldi ná til þín, svo þig ei skadi svefninn vær, svikarinn er þér ekki fjær.

19. Daudinn forrædur fjørid þó, fyr en vardi því margur dó; hann er í nánd, þó sjáist sízt, sérhvern dag er hans áhlaup víst.

20. Daudinn þá mætir dapur þér, dóminn hefir hann eptir sér, andskotinn

bídur búinn þar, í bálid vill draga sál-
irnar.

21. Sjá þú vel til, ad svoddan her sof-
andi komi ekki ad þér, í hreinni idrun þú
hvern dag vak, herskrúda drottins á þig tak.

22. Bænin má aldrei bresta þig, búin
er freisting ýmislig, þá líf og sál er lúid
og þjád, lykill er hún ad drottins nád.

23. Andvana lík til einkis neytt, er ad
sjón, heyrn og máli sneidt; svo er án bæn-
ar sálin snaud, sjónlaus, køld, dauf og
rétt steindaud.

24. Vaktu, minn Jesú, vaktu í mér,
vaka láttu mig eins í þér; sálin vaki, þá
sofnar líf, sé hún ætíd í þinni hlíf.

5. Sálmur.

Um Gydínganna komu í grasgardinn.

Lagid: Heidrum vér gud af hug og sál.

Medan Jesús þad mæla var, mannfjøldi
kom í gardinn þar, Júdas (sá herra sinn for-

réð), sveinar prestanna og strídsfólk með, skridbyttur báru, blys og sverð, búnir mjøg út í þessa ferð. Um það eg framar þeinkja verð.

2. Verdur það opt, þá varir minst, voveifleg hætta búin finnst; ein nótt er ei til enda trygg, að því á kvøldin, sál mín, hygg. Hvað helzt sem kann að koma upp á, kjós Jesúm þér að vera hjá, skelfing eingin þig skaðar þá.

3. En Júdas hafði áður sagt, auðkenni þeim, og svo við lagt: hvern eg kyssi, handtakið þann, høndlið með gætni og bindið hann. Varastu, sál mín, svik og prett, þó sýnast megi í hylming sett, drottinn augljóst það dæmir rétt.

4. En Jesús áður alt fornam, hvað átti við hann að koma fram, þó gekk hann sjálfur þeim á mót, þannig ræddi með kærleiks hót: að hverjum leitið híngað þér? Hóp-

ur illmennis þanninn tér: Jesúm nad-verska nefnum vér

5. Jeg er hann, sagdi Jesús þá. Júdas sjálfur stód flokknum hjá; øflugt var drottins ordid þad, allir til jardar féllu í stad. Hvad hans óvini hreldi mest, huggar nú mína sálu bezt, í allri neyd þad auglýsest.

6. Þá eg fell edur hrasa hér, hæstur drottinn vill reidast mér, þá segir Jesús: eg em hann, sem endurleysti þann syndarann, med mínu blódi og beiskri pín, brædi, fadir kær, stiltu þín, eflaust er þad afsøkun mín.

7. Djøfull, synd og samvizka ill, sálu mína þá kvelja vill, eins segir Jesús: eg er hann, sem afmá þína misgjørd vann, líka sem vindur léttfær ský, lángt feykir burtu, og sjást ei því; á mig trú þú, svo ertu frí.

8. Þegar mig særir sótt eda kvøl, sorgleg fátækt og heimsins bøl, jeg veit þú segir: jeg

er hann, Jesús, sem lækna vill og kann, auð-
legð á himnum áttu víst, eymd þín og hrygð
í gleði snýst, heiminn sigraði eg, hræðstu sízt.

9. Á dauðastund og dómsins tíð, drott-
inn, það skal mín huggun blíð, orð þitt er
sama: eg er hann, sem inn þig leiði í himna-
rann, þjón minn skal vera þar eg er, því hefir
þú, Jesú, lofað mér, glaður eg þá í friði fer.

10. Jeg segi á móti: jeg er hann, Jesú,
sem þér af hjarta ann, orð þitt lát vera eins
við mig, elska eg, segðu, líka þig; eilíft það
samtal okkar sé, uppbyrjað hér á jörðunne.
Amen, eg bið, svo skuli ske.

6. Sálmur.

Um Júdas koss, og Kristi fángelsi.

Lagið: Einn herra eg bezt ætti.

Frelsarinn hvergi flýði, fjandmenn þá lágu
senn, herrann beið þeirra hinn þýði, þeim
leyfði á fætur enn, hvern helzt þeir hugsi

ad finna, hann spyr (sem ljóst eg get); jafnt sem fyrr, Júdar inna: Jesúm af Nazaret.

2. Eg em hann, aptur sagdi, annad sinn Jesús hátt. Lærisveinunum lagdi, líknar ord þetta brátt: ef mín ydur lystir leita, þá látid þessa frí. Búinn var hann ad heita, hjálprædis ordi því.

3. Hér af má heyra og skilja, herrans vors Jesú makt, ekki gat án hans vilja, á hann neinn hendur lagt. Vid mig þó hatri hreifi, heiptarmenn illgjarner, einginn kann, utan hann leyfi, eitt skerda hár á mér.

4. Fodurnum hjarta hlýdinn, hann gafst á þeirra vald. Sál mín, því sért ókvídin, sjá þitt óhlýdnis gjald. Viljugur vildi hann bæta, víst er þín skylda audsén, ást og audsveipni mæta, áttu ad leggja í gen.

5. Júdas kom fljótt, sem kunni, kyssandi Jesúm nú, mælti fláráđum munni: Meistari, sæll vert þú! Herrann hógværdar ríkur, hann sagdi: þú, minn vin, med kossi son

mansins svikur. Sizt mun því hefndin lin.

6. Svo munn eplid eina, aumlega ginti um sinn; fals-koss því fékk ad reyna, frelsari munnur þinn; blídmælum djöfuls bægdu, svo blekkist eg ekki af þeim, heims hrekki líka lægdu, líf mitt og æru geym.

7. Audsén eru augum þínum, öll vél og launsvik hér, hritt þeim úr huga mínum, hreint skapa ged í mér, virztu mig vin þinn kalla, verda lát raun þar á, holds brest og hræsni alla, hindra og rek mér frá.

8. Í hættu og háska mikinn, hefir mig Satan leidt; ó, hvad opt eg verd svikinn! ei get eg hjá því sneidt. Son mannsins svikum mætti, sannlega upp á þad, svikanna háskinn hætti, hjá mér ei fyndi stad.

9. Munnur þinn (ad eg meina) minnist vid Jesúm bert, þá hold og blód hans hreina, hér fær þú, sál mín, snert. Í guds nafni ad

þér gádu, gef honum ei koss med vél; í trú og idrun þig tjádu, tilbú þitt hjarta vel.

10. Þángad þegar ad stundu, þusti íll-rædis lid, ljúfasta lamb guds bundu; lokid var ollum frid, hardsnúnum reipum reyrdu, ránglætis míns hann galt; drottinn í dróma keyrdu, dofnadi holdid alt.

11. Júdar þig, Jesú, streingdu, jeg gaf þar efni til, syndir mínar þér þreyngdu, þess nú eg idrast vil; glæpa-bond af mér greidir, og gef mér frelsid þitt, andlegum dofa eydir, sem á féll hjartad mitt.

12. Guds son var gripinn hondum, gef-inn svo yrdi eg frí, hann reyrdist hordum bondum, hlaut eg miskun af því, fjotur þúng og fángelsi, frekt lá, minn herra, á þér, dauds-ans og djofuls helsi, duttu því laus af mér.

13. Bid eg þín bondin hordu, bindi nú hvern minn lid, frá alls kyns glæpa gjord-um, og goldum heimsins sid, laus og lid-

ugur andi, lífs medan dvelst eg hér, þér sé jafnan þjónandi; þessa bón veittu mér!

7. Sálmur.

Um vørn sánkti Péturs, og Malkus eyrasár.

Lagid: Gæzku guds vér prísum.

Lausnarans lærisveinar, þá litu atburd þann, og Júda athafnir einar, allir senn spurdu hann: eigum vér ekki ad slá, óvina sveit med sverdi? svo hér ei þyngra verdi. Sál mín, hér gjør ad gá.

2. Ef þú áforma vildir, eitthvad, sem vandi er á, þarfleg rád þiggja skyldir, og þig vel fyrir sjá, af því optlega sker, sá, sem er einn í rádum, einn mætir skada brádum, seint þá ad idrast er.

3. En med því mannleg vizka, í mørgu náir skamt, á alt kann ekki ad gizka, sem er þó vandasamt; kost þann hinn bezta kjós; guds ord fær sýnt og sannad, hvad sé þér leyft eda bannad, þad skal þitt leidar ljós.

4. Pétur med svellu sinni, sverd úr slídrum dró, hans trúi eg brædin brynni, og beint í flokkinn sló, Malkus hlaut hér af tjón, hann misti hid hægra eyra, høggid tók ekki meira, þessi var biskups þjón.

5. Lausnarinn ljóst nam svara, lærisveinunum fyrst: látid þessa fram fara, frekast ad sinni lyst, Pétri svo sagdi nú: sverds dauda sá skal sekur, sem sverd án leyfis tekur, sverd slídra, Símon, þú.

6. Meinar þú fadirinn mildi, mundi ei senda hér, ef eg þess óska vildi, eingla til fylgdar mér, fleir' en tólf fylkíngar? eda mun skylt eg ekki, ásteinktan kaleik drekki, sem mér þó settur var?

7. Svo mun uppfyllast eiga, hvad er í ritníng tjád, og sídan sannast mega, hvad sést fyrir laungu spád. Svo eptir sermon þann: eyra þjónsins áhrærdi, sem ádur Pétur særdi, læknadi ad heilu hann.

8. Sál min, lærum og sjáum, med sanuri hjartans lyst, tvennslags sverds

gløgt vid gáum, greina skal þar um fyrst: sverd drottins dómarinn ber, sverd eigin-hefndar annad, sem øllum verdur bannad; þad kennir Kristur hér.

9. Bid eg: hér gløgt adgætir, gód vald-stjórn heidarlig, saklausan sízt þú grætir, né sjálfan meidir þig, vird sverd guds vandlætis, blód skaltú því ei banna, burt-snid þú grein lastanna; merk dæmi Móisis.

10. Þitt sverd, sem þitt er eigid, fyrir þína eigin søk, skal ei úr skeidum dregid, skír eru þar til røk, Jesús þad bannar bert, honum er skylt þú hlýdir, hógvær umberir, lidir, þad móti þér er gert.

11. Ræn ei gud sínum rétti, því reikn-ast hefndin hans; valdstjórn til verndar setti, vída um bygdir lands, ellegar ad því gá: sverd drottins, sem hér nefnist, sann-lega á þér hefnist, tjón þitt tvøfaldast þá.

12. Malkus, sem misti eyra, merkir þá

alla fri, sem ord guds ekki heyra, eiga þó kost á því, heyrn er þeim hægri sljó, vinstri hlust heilli halda, háð og spélni margfalda, nóg geta numið þó.

13. Skálka mark mátti kalla, Malkus hér feingi rétt; á guds óvini alla, einkenni slíkt er sett, ord hans ei akta hér; jeg bið og jafnan segi: Jesú minn, láttú eigi, það merki sjást á mér!

14. Enn finnur þú hér framar, frelsarans dæmi bezt: hörmúngar hættusamar, á honum lán mest, sitt traust þó setti hann, á guds fødurs gæzku ríka, gjör þú það, sál mín, líka, ef kross þig henda kann.

15. Kvol sína Jesús kallar kaleik áskeinktan sér. Kross þinn og eymdir allar, eins máttú nefna hér; því drottinn drakk þér til, fyrir þig þá hann píndist, svo þú, mín sál, ei týndist, gjör honum gjarnan skil.

16. Þú mátt þig þar við hugga, hann

þekkir veikleik manns, um þarftú ekki ad ugga, ádrykkju skamtinn hans, vel þín vankvædi sér; hid súrasta drakk hann sjálfur, sætari og minni en hálfur, skerfur er skeinktur þér.

17. Heipt mína og heyrndar næmi, hefir þú, Jesú, bætt, mér gafst manngæzku dæmi, þá Malkum fékkstu grædt; eg þarf og einnig vid, eyrad mitt læknad yrdi, svo orð þitt heyri og virdi. Þýdlega þess eg bid.

18. Hjálpa mér, herra sæli, ad halda krossbikar minn, svo mig ei undan mæli, né mögli um vilja þinn. Eg bid almætti þitt, vorkenni minni veiki, ef verda kann eg skeiki, hrestu þá hjartad mitt!

8. Sálmur.

Prédikun Kristi fyrir Gydingum.

Lagid: Sá frjáls vid lögmál fæddur er.

Taladi Jesús tíma þann, til vid óvini sína,

sem komnir voru ad høndla hann: heyrum þá kenníng fína.

2. Sem til illvirkja erud þér, útgeingnir mig ad fánga; ádur gat einginn meinad mér, í musterinu ad gánga.

3. Daglega hef eg sýnt og sagt, sannleiks-ins kenníng mæta; einginn gat hendur á mig lagt; ættud nú þess ad gæta.

4. Yfir stendur nú ydar tíd, uppfylt svo ritníng verdi, myrkranna geisar maktin stríd. Mæla svo Jesús gerdi.

5. Ljúflyndi blessad lausnarans, líttu hér, sál min kæra, sá vill ei dauda synd-ugs manns, svoddan máttu nú læra.

6. Jesús þeim sýndi í sannri raun, sál-arheill, náð og frelsi; guds syni Júdar guldu í laun, grimd, hatur og fángelsi.

7. Furda því, sál min, eingin er (ei skalt því dæmi týna), þó veröldin launi vondu þér, velgjörd mjøg litla þína.

8. Gydinga dæmi skynja skalt, skil þig

vid ódygd slíka, þakklæti fyrir gódgjørd gjalt, gudi og mønnum líka.

9. Jeg læt mér þessu jafnframt sagt, Jesú, af ordum þínum, einginn gat hendur á þig lagt, ad eigin vilja sínum.

10. Þann takmarkada tímans púnkt, tilsetti fadirinn mildi, nær þad ánaudar okid þúngt, yfir þig gánga skyldi.

11. Eins upphaf líka og ending med, allrar hørmúngar minnar, fadir himneski, er fyriséd, í forsjón miskunar þinnar.

12. Þessi nú tíminn ydar er, óvinum Jesús sagdi; herrans eg þetta máltak mér, í minni og hjarta lagdi.

13. Nú stendur yfir nádar-tíd, naudsyn er þess eg gætti, lídur mig drottins bidlund blíd, brot mín svo kvittast mætti.

14. Ef eg þá tíd, sem gud mér gaf, gálaus forsóma nædi, drottins tími þá tekur af, tvímælin øll í brædi.

15. Því leingur sem hans biðlund blíð, beðið forgefins hefir, þess harðari mun heiptin stríð, hefndar þá drottinn krefur.

16. Guðs vegna að þér gæt, min sál, glæpum ei leingur safna, gjörum iðrun, því meir en mál, mun vera synd að hafna.

17. Í dag við skulum skipta um skjótt, skal synd á flótta rekin; hver veit, nema sé nú í nótt, náðin í burtu tekin?

18. Talar Jesús um myrkra makt; merkið það, valdstjórnendur. Yður skal nú í eyra sagt: umdæmið heims tæpt stendur.

19. Ljósið myrkrin burt leiðir frí, með ljóma birtu sinnar; varast að skýla skálk-um því, í skugga maktar þinnar.

20. Minnstu, að myrkra maktin þver, þá myrkur dauðans skalt kanna, í yztu myrkr-um einginn sér, aðgreining höfðingjanna.

21. Myrkri léttari er maktin þín, minnst

þess fyrir þinn dauda, þá drottins hátignar dýrdin skín, hún dæmir eins ríka og snauda.

22. Fyrst makt heims er vid myrkur líkt, mín sál, halt þér í stilli, varastu þig ad reida ríkt, á ríkismanna hylli.

23. Drottinn Jesú, þú lífsins ljós, lýstu valdstjórnarmønnum, svo þeir, sem ráda yfir oss, eflist ad dygdum sønnum.

24. Jesú, þín kalda kvalastund, kvalatíd af mér svipti; guds barna gafst mér gledi-fund, góð voru þau umskipti.

25. Myrkranna þreyngdi maktin þér, mig svo leystir úr vanda; kvalanna yztu myrkur mér, mega því aldrei granda.

9. Sálmur.

Um flótta lærisveinanna.

Lagid: Jesú Kristi, þig kalla eg á.

Þá lærisveinarnir sáu þar, sinn herra gripinn høndum, og hann af fólki vestu var, vægdarlaust reyrdur bøndum, allir senn

honum flýdu frá, forlétu drottinn hreinan, í háska einan. Ad svoddan skulum vid, sál mín, gá, sjáum hér lærdóm beinan.

2. Án drottins ráda er adstod manns, í eingu minsta gildi; fánýtt reynist opt fylgid hans, er frekast hjálpa skyldi; hver einn vill forda sjálfum sér, ef sýnist háski búinn, ad hendi snúinn, far því varlega, ad fallvølt er, frænda og vina trúin.

3. Í sama máta sér þú hér, sál mín, í spegli einum, ad hryggilegar sé háttad þér, en herrans lærisveinum; þeir høfdu leyfi lausnarans, lífi ad forda sínu, frá sárri pínu, nauðugir mistu návist hans; nú gæt ad rádi þínu.

4. Hvad opt, Jesú, þér flúdi eg frá, frekt á mót vilja þínum, þá glæpa-veginn gekk eg á, girndum fylgjandi mínum? Forskuldad hafdi eg fyrir þad, flóttamadur ad

heita, til heljar-reita, en þú virtist mér aumum að, aptur í miskun leita.

4. Einn varstu, Jesú, eptir því, í óvina látinn höndum, einn svo eg væri aldrei í, eymd og freistingum vondum; allir forlétu einan þig, alt svo mig hugga kynni, í mannraun minni. Eg bið: drottinn, lát ekki mig, einsamlan nokkru sinni.

6. Lærisvein, sál mín, sjáðu þann, sem Jesú eptirfylgði, ránglát úngmenni ræntu hann, rétt nakinn við þau skildi. Bersnöggur flótti betri er, en bræðralag óréttinda, við selskap synda; ávinning lát þig eingan hér, í þeirra flokki binda.

7. Burt þaðan Jesúm færði fljótt, flokkur illræðismanna. Lamb guðs saklaust, þá leið að nótt, leiddu þeir til kvalanna. Miskunarlaus sú meðferð bráð, mér virðist, eptir vonum, í náttmyrkronum: þeir hafa bæði hrakt og hrjáð, hrundið og þjakað honum.

8. Í daudans myrkrum eg dæmdur þræll, dragast átti til pínu, en þú tókst, Jesú, son guds sæll, saklaus vid straffi mínu; þannig tilbjóstu lífsins leid, ljómandi sálu minni, þó líf hér linni; andláts kvölum og kaldri neyd, kvídi eg því eingu sinni.

9. Hröktu því svo og hrjádu þig, herra minn, illsku þjódir, ad hér nú bæri á höndum mig, heilagir einglar gódir; mædusöm urdu myrkrin þér, mæta létu þig hördu, og hindrun gjordu, guds dýrdar-ljós svo lýsi mér, á lifandi manna jördu.

10. Kvalaför, Jesú, þessi þín, sem þú gekkst einu sinni, veri kraptur og verndin mín, svo veginn lífsins eg finni. Lát ekki djöful draga mig, í dofinleik holdsins blinda, til sekta og synda; eg bid af ást og alúd þig, ákefd hans burt ad hrinda.

10. Sálmur.

Um fyrsta ransak fyrir Kaifas.

Lagid: Alt mitt rád til guds eg set.

Til Hannas húsa herrann Krist, hardrádir Júdar leiddu fyrst; beisk frá eg bond hann særi. Honum strax þadan vísad var, vidtekt fékk ei né hvildir þar, mjøg svo þó mæddur væri.

2. Burtsendi því med beiskri pín, bundinn Kaifas mági sín, Hannas vorn herrann sæta; høfudkennimanns hæstu stétt, hafdi sá þetta árid rétt; guds løgmáls átti ad gæta.

3. Ur himnaríkis hvíldarstad, høfdum vid, sál mín, forskuldad, útrekin víst ad vera; en Jesús tók nú upp á sig, ónádun þessa fyrir þig; lof sé þeim ljúfa herra.

4. Hjartad bædi og húsid mitt, herbergi veri, Jesú, þitt, hjá mér þigg hvíld hentuga, þótt þú komir med krossinn þinn,

kom þú blessadur til mín inn, fagna eg þér fegins huga.

5. Kaífas hafdi hér um spád, hentugast mundi þetta rád, ad dæi einn fyrir alla. Embættis mælti andinn þar, af því hjartad ei vissi par, sannleik guds sinti valla.

6. Balaams dæmi eins var eitt, andagipt slík var honum veitt, spaklega túngan spádi, hann hafdi í sinni hrekkja-rád, hjartad fékk ekki sannleiks gád, því hann fégirndin þjádi.

7. O Jesú, lát þinn anda hér, aldrei víkja í burt frá mér, leid mig veg lífsins orda, svo hjartad bædi og málid mitt, mikli samhuga nafnid þitt, holds girnd og hræsni forda.

8. Til Kaífas voru komnir senn, kennivaldid og stjórnar-menn; biskupinn þegar ad bragdi, leitar andsvars til lausnarans, um lærisveina og kenning hans; en Jesús aptur sagdi:

9. Opinberlega, en ekki leynt, í musterinn kendi eg beint, hvad spyr þú mig um þetta? Kunngjøra mega þar um þér, þeir, sem lærdóminn heyrdu af mér, þá láttu þig leidrétta.

10. Gæt ad, min sál, og sjádu þar, sonur guds undir ransak var, krafdur þad kvoldid eina; á kvoldi hverju þú koma skalt, kvoldreikning vid þig sjálfa halt, med kvoldoffurs idrun hreina.

11. Þú guds kennimann, þeink um þad: þar mun um sídir grenslazt ad, hverninn og hvad hér kendir; ad lærisveinum mun líka spurt, sem lét þitt gáleysi villast burt; hugsa glogt, hvar vid lendir.

12. Jesús vill, ad þin kenning klár, kroptug sé, hrein og opinskár, lík hvellum lúdurs hljómi; launsmjadran oll og hræsnin hál, hindrar guds dýrd, en villir sál, straffast med straungum dómi.

13. Vangæzlan min er margvíslig; mild-

ásti Jesú, beidi eg þig, vægdu veikleika minum; forsómun eingin fannst hjá þér, fullnadar bót þad tel eg mér, styrk veit þú þjóni þinum.

14. Eins er hér einnig øllum rétt, alvarleg kenning fyrirsett, ord guds elski og læri: trúin innvortis efli ged, einardleg játning líka med, ávort hid ytra færi.

45. Biskups þjón einn í brædi þó, blessadan Jesúm pústur sló, svo þad ritningin segir, hógværlegt andsvar herrann gaf, honum, sál min, þad lær þú af, um sakleysi þitt ei þegir.

16. Ovqrt samvizkan Adam sló, illan kinnroda fékk hann þó, í fyrsta falli sínu: þess vegna Jesús høggid hast, hlaut ad lida og rodna fast, allra fyrst í hans pínu.

17. Drottinn Jesú, eg þakka þér, þetta leidst þú til frelsis mér; eg bid ástsemi þína: samvizku slogin svida skæd, á sálu

minni þú mýk og græð, burt tak þú blygð-
un mína.

11. Sálmur.

Um afneitan Péturs.

Lagið: Dagur í austri öllu.

Guðspjalls historían getur, gripinn þá Jesús var, allir senn, utan Pétur, yfirgáfu hann þar, og lærisveinn einn annar, áleingðar geingu hljótt, herrans braut hrygðar sanna, harla dimt var af nótt.

2. Kaífas kennimanni, kunnugur lærisveinn, inn geingur ört með sanni, úti stóð Pétur einn, ambátt uppljúka beiðir, ókendan Pétur þá, í forsal til lýðsins leiðir. Lærdóm hér finna má.

3. Krossferli að fylgja þínum, fýsir mig, Jesú kær, vorkendu veikleik mínum, þó verði eg áleingðar fjær. Þá trú og þol vill þrotna, þreyngir að neyðin vond, reis þú við reyrinn brotna, og rétt mér þína hönd.

4. Koleld, því kalt var næsta, kveikt hafdi þræla lid, Pétur med sturlun stærsta, stód hjá þeim logann vid; ambátt hann ein sprogsetti, af sér þad heyra lét: mun þessi mann, hún frétti, med Jesú af Nazaret?

5. Hann neitar hratt ad bragdi, hræddur vid ordin byst, þann sig ei þekkja sagdi: þá gól nú haninn fyrst; ætlar sér út ad rýma, önnur þerna hann sá, talar í annan tíma, til þeirra er stódu hjá:

6. Af Nazaret nú er þessi, nýkominn Jesú med, hinnar ged trú' eg þad hressi, hver madur spyrja réd: ert þú einn af hans sveinum? en Pétur neita vann; sagdi med eidi einum: aldrei þekta eg hann.

7. Þridja sinn þar til lögdu, þjónar Kaífas bert, málfærid sumir sögdu, segir til, hver þú ert; frændi Malkuss réd mæla: mundi eg þig ekki sjá (get eg sizt grun mig tæla) í gardinum Jesú hjá.

8. Pétur med bljúgu bragdi, brádlega sagdi nei, sór sig og sárt vid lagdi, svoddan mann þekti hann ei. Glögt þegar

gjørdist þetta, gól haninn annad sinn. Sizt mátti sorgum létta, sút flaug í brjóstid inn.

9. Sál mín, þér fári forda, freklega voga sizt, án leyfis drottins orda, óstyrkt er holdid víst, þykist þú stødug standa, stilla þinn metnad þarft, hver sér vogar í vanda, von er sá falli snart.

10. Adur í aldingardi, óhræddur Pét- ur var, kallmennsku hugurinn hardi, hans sig auglýsti þar; audvírd ambátt hann hreldi, of mjøg því skelfast vann, frá sann- leik sídan feldi, sama þig henda kann.

11. Koleldi kveiktum jafnast, kitlandi veraldar prjál, þrælar syndanna safnast, saman vid losta bál, fullir med fals og villu, fordastu þeirra glys, ætíd er med þeim illu, einføldum búid slis.

12. Ambátt med ýgldu bragdi, er þessi verøld leid, mørgum meinsnørur lagdi, mjøg á spottyrdin greid, þýid med þrælum sínum,

þjóna guds lastad fær; styrk mig med mætti þínum, mót henni, drottinn kær.

13. Eptir afneitun eina, út vildi Pétur gá, hugdi hann braut sér beina, búna þeim solli frá. Þá kom eitt ødru verra: umkríngdu þrælar hann, afsjór sinn sæla herra, sér og formæla vann.

14. Hægt er hverjum ad stofna, í hættu og vanda-spil, forvitnis dælskan dofna, dregur þar margan til, ógæfu gildran þraunga, greip skjótt þann kunni ad ná, útkomu von fékk aunga; ad þvi í tíma gá.

15. Opt má af máli þekkja, manninn hver helzt hann er; sig mun fyrst sjálfan blekkja, sá med lastmælgi fer; gódur af gedi hreinn, gódordur reynist víst; fullur af illu einu, illyrdin sparar sízt.

16. Hryggileg hrøsun henti, heilagan drottins þjón, syndin mjøg sárt hann spenti, sálar var búid tjón; hvad mun eg máttar-

naumur, mega þá standast vid, vangætinn, vesæll og aumur, vélum og hrekkja-sid?

17. Í veraldar vonzku solli, velkist eg, Jesú, hér; falli þad opt mér olli, óstöd-ugt holdid er, megnar ei mót ad standa, mín hreysti náttúrlig, láttu þitt ljós og anda, leida og styrkja mig!

12. Sálmur.

Um idran Péturs.

Lagid: Kom andi heilagi.

Pétur þar sat í sal, hjá sveinum inni, tvent hafdi hana-gal, heyrt ad því sinni.

2. Búinn var þrisvar þá, þvert hann ad neita, sér Jesúm sælan frá. Sorg má þad heita.

3. Drottinn vor veik sér vid (víst um þad getur) ljúfur med líknar sid, og leit á Pétur.

4. Strax flaug í huga hans (hvad þó síst vardi), lausnarans ord og anns, í aldingardi.

5. Blygdadist brátt vid þad, brjóst fult af trega, gekk út úr greindum stad, og grét beisklega.

6. Sjá þú med sannri trú, sál min ástkæra, hvad framar hefir þú, hér af ad læra.

7. Hátt galar haninn hér, í hvers manns gedi, drýgdar þá syndir sér, sem Pétur skedi.

8. Sárlega samvizkan, sekan áklagar, innvortis auman mann, ángrar og nagar.

9. Fær hann sig frjálsan sizt, þó finnist hreldur, sem fugl vid snúning snýst, þeim snaran heldur.

10. Víkja þó vilji hann, frá vonzku hætti, orka því ekki kann, af eigin mætti.

11. Upp þó sér ætli brátt, aptur ad standa, fellur hann þegar þrátt, í þýngri vanda.

12. Lögmál guds hrópar hátt, hanagal annad, segir og sýnir þrátt, hvad sé þér bannad.

13. Þad þvingar, þrúgar med, þad slær

og lemur, sorgandi syndugt geð, særir og kremur.

14. Það verkar sorg og sút, þeim seka manni, hjálpar þó eingum út, úr synda banni.

15. Holdið þar þrjózkast við, og þykir illa; eykst á þann synda sið, svik, hræsni og villa.

16. En Jesú álit skírt, anda guðs þýðir; sá gjörir hægt og hýrt, hjartað um síðir.

17. Lætur hann lögmál byst, lemja og hræða, eptir það fer hann fyrst, að friða og græða.

18. Orð Jesú eðla sætt, er hans verkfæri, helzt fær það hugann kætt, þó hreldur væri.

19. Hann gefur hreina trú, hann fallinn reisir, hann veikan hressir nú, hann bundinn leysir.

20. Ei er í sjálfs vald sett (sem nokkrir meina), yfirbót, iðran rétt, og trúin hreina.

21. Hendi þig hrøsun bráð, sem helgan Pétur, undir guðs áttu náð, hvort iðrazt getur.

22. Heimska er versta víst, við það að dyljast, þú munir þá þér lízt, við þrautir skiljast.

23. Ef Jesús að þér snýr, með ástar hóti, líttu þá huga hýr, honum á móti.

24. Gráta skalt glæpi sárt, en guði trúa, elska hans orðið klárt, frá illu snúa.

25. Ónýt er iðran tæp, að því skalt hyggja, ef þú í gjørðum glæp, girnist að liggja.

26. Pétur þá formerkt fékk, fall=hrøsun slíka, úr synda=salnum gekk; svo gjørðu líka.

27. O Jesú, að mér snú, ásjónu þinni; sjá þú mig særðan nú, á sálu minni.

28. Þegar eg hrasa hér, hvað mjøg opt sannast, bend þú í miskun mér, svo megi eg viðkannast.

4*

29. Opt lit eg upp til þín, augum grátandi; líttu því ljúft til mín, svo leysist vandi!

13. Sálmur.

Um Kaifas dóm.

Lagid: Jesús guds son eingetinn.

Foríngjar presta feingu, fals-vitni mørg tilsett, fúslega fram ad geingu, fullir med svik og prett, samhljóda urdu eigi, uppdiktad margt þó segi; Jesús þá þagdi slétt.

2. Lær þú, ef lygum mætir, lífsreglu, sál mín, hér, med forsi og þjóst ei þrætir! þrálega svo tilber, hógvær þøgn heiptir stillir, heimskordur sannleik spillir, opt fyrir sjálfum sér.

3. Hirdt' aldrei, hvad sem gildir, ad hætta á ósatt mál, hvort verja edur sækja vildir, verdur þad mørgum tál; munnur, sá laungum lýgur, frá lukku og blessun hnígur, hann deydir sína sál.

4. Sannleiks vitni þó segi, sekan mig

gudi hjá, óttast þarf eg nú eigi, affsøkun hef eg þá: ljúgvotta lygi megna, leid Jesús minna vegna, kløgun mig keypti frá.

5. Kaífas frétti fyrstur, falsklega herrann ad: sjálfur hvort sé hann Kristur, og svo enn framar kvad: vid sannan gud eg þig særi, ef sonur hans ert hinn kæri, segdu oss satt um þad.

6. Jesús játar ad stundu, jafnframt því svo nam tjá: son mannsins sjá þeir mundu, sitja þadan í frá, til kraptarins hægri handar, og hér eptir komanda, skærasta skýi á.

7. Kennimann reif sín klædi, kvad: slíkt gudlastan er; adspyr med ógna brædi: um þad hvad haldid þér? Alt rádid undirtekur: er hann víst dauda sekur, svoddan samþykkjum vér.

8. Jesús ei annsa hirti, ádur þá logid var, guds nafn þó gjarnan virti, gaf því Kaífa svar; lygd heims þó lítid sætir, lausnarans dæmis gætir, leita guds lofdýrdar.

9. Hygg ad og herm hid sanna, hve nær sem til er reynt, hrædst ei hótanir manna, halt þinni játning beint, gæt vel, ad geymir þetta: guds ord og trúna rétta, medkendu ljóst og leynt.

10. Kaifas løgsøgn leida, lært hafa margir enn: hvad sem høfdingjar beida, hinir álykta senn, vinskap sig villa láta, viljandi rangu játa; fordist þad frómir menn!

11. Sú er mín huggun sama, sem þín var Jesú minn, krossinn þá ad vill ama, ofsókn og hørmung stinn. Hjá þinni hægri hendi, hér þó ad lífid endi, fagnadar nægd eg finn.

12. Þér til gudløstun lagdi, ljúgandi kennimann, dauda sekan þig sagdi, sannlega úrskurd þann, átt' eg ad heyra heldur, hart med réttu sakfeldur, víst eg nóg til þess vann.

13. Audlegt vald einum rómi, úrskurdar daudann þér; drottinn í nádar-dómi, dæmir

þvi lífid mér. Þakka eg elsku þinni, þú keypt-ir sálu minni, friun og frelsi hér.

14. Sálmur.

Um þjónanna spott vid Kristum.

Lagid: Allfagurt ljós oss birtist brátt.

Eptir þann dóm, sem allra fyrst, andleg-ir dæmdu um herrann Krist, hafa þeir, þvi ad þá var nótt, þegar til hvíldar geingid skjótt.

2. Drottinn vor eptir þreyttur þar, þræl-um til gæzlu feinginn var; gjørdi ad hon-um gys og dár, gudlausra manna flokkur þrár.

3. Hádúng, spottyrdi, hróp og brigzl, hver lét med ødrum gánga á víxl, hræktu og slóu herrann þar; hann þó á medan bundinn var.

4. Sjá þú og skoda, sála min, saklausa lambsins beisku pin, hugsa vandlega um þad alt, af þessu hvad þú læra skalt.

5. Hann, sem að næturhvíld og ró, hverri skepnu af miskun bjó, í sinni ógna eymda stærð, eingan kost fékk á neinni værð.

6. Hvíldarnótt marga hef eg þáð, herra Jesú, af þinni náð; kvöl þín eymdum mig keypti frá, kannast eg nú við gæzku þá.

7. Nær sem eg reyni sorg og sótt, seinast aðkemur dauðans nótt, næturkvala, sem neyddu þig, njóta láttu þá, Jesú, mig.

8. Samvizku slög og Satans háð, sefi, Jesú, þín blessuð náð, ofboð dauðans og andláts pín, aftaki og mýki gæzkan þín!

9. Margur (og víst það maklegt er) mjög þessum skálkum formæler, þó finnast nokkrir hér í heim, að hegðun allri líkir þeim.

10. Hvað gjöra þeir, sem hér á jörð, hafa að spotti drottins orð, lifa í glæpum ljóst til sanns, lasta og forsmá þjóna hans?

11. Sá, sem guðs náð og sannleikann, sér,

þekkir, veit og skynja kann, kukl og fjølkyngi kynnir sér, Kaifas þrælum verri er.

12. Soninn guds ekki þektu þeir, þvi syndga hinir lángt um meir, sem kallast vilja kristnir bezt, Kristum þó lasta allra mest.

13. Hræsnarar þeir, sem hrekki og synd, hylja, þó undir frómleiks mynd, likjast þessum, sem lausnarann, lømdu blindandi og spjødu hann.

14. Hverjum sem spott og hædni er kær, hann geingur þessum selskap nær; forsmán gudrækins, fátæks manns, fyrirlitning er skaparans.

15. O, velsæll madur, ad þvi gá: eptir mun koma timi sá, sama hvad nidur sádir hér, sjálfur án efa upp þú sker.

16. Ef hér á jørd er hróp og hád, hædni og gudlast nidursád, uppskorid verdur eilift spé, agg og forsmán i helvite.

17. Ætla þú ekki, aumur mann, afkom-

ast muni strafflaust hann, sem soninn hefir hér hædt og spjad, horfi fadirinn upp á þad.

18. Hvad Jesús nú um næturskeid, naudstaddur hér af mønnum leid, ógudlegur um eilífd þá, af illum djøflum lída má.

19. Okendum þér, þó aumur sé, aldrei tillegg þú hád né spé, þú veizt ei, hvern þú hittir þar, heldur en þessir Gydingar.

20. Sjálfan slær mig nú hjartad hart, hef eg án efa mikinn part, af svoddan illsku ástundad, audmjúklega eg medgeing þad.

21. Sád hefi eg nidur synda rót, svívirding min er mørg og ljót; uppskerutímann óttast eg, ángrast því sálin næsta mjøg.

22. Herra minn Jesú, hørmúng þín, huggun er bædi og lækning mín, sakleysi víst þú sádir hér, sælunnar ávøxt gafstu mér.

23. Blóddropar þínir, blessad sád, ber þann ávøxt, sem heitir nád, þann sama gud mér sjálfur gaf, sáluhjálp mín þar sprettur af.

24. Hæddur varstu til heidurs mér, högg þín og slög mín lækníng er, aldrei mun djöfull eiga vald, á mig ad leggja syndagjald.

25. En þér til heidurs aptur á mót, idrast vil eg og gjöra bót, holds vilja gjarnan hepta minn. Hjálpi mér, Jesú, kraptur þinn!

15. Sálmur.

Um rádstefnu prestanna yfir Kristó.

Lagid: Krists er koma fyrir höndum.

Mjög árla uppi vóru, öldúngar Júda senn, svo til samfundar fóru, fyrstir þó kennimenn, í rádslag létu leidast (líkar þad öllum vel), hvernig þeir gætu greidast, guds syni komid í hel.

2. Heimtu med heiptarlundu, herrann vorn til sín brátt, orsök því einga fundu; allir senn mæltu hátt: seg oss, ef ert þú Kristur, einasti son guds sá? Græðarinn gæzku lystur, gaf andsvar þar upp á:

3. Þó ydur eg þad segi, ekki samt trúid þér, andsvarid mér og eigi, ef eg spyr nokk-

urs hér; Mannsins son sjáid sitja, senn hjá guds hægri hlid, í skýi mun einninn vitja, aptur med dýrdarsid.

4. Ertú guds son, þeir søgdu? Svaradi drottinn: já. Djarfir þann dóm áløgdu: daudamadur er sá. Uppstódu strax ad stundu, stríd þeim í hjarta brann, frelsarann fjøtrum bundu, færdu Pílató hann.

5. Hér máttu, sál mín, sanna, svo geingur þad til víst, ástundun illvirkjanna, umhyggju vantar sízt, árla þeir blundi bregda, binda fast øll sín rád, klóklega hrekkjum hegda, hver sem þess feingi gád.

6. En þú, sem átt ad vera, útvalinn drottins þjón, verk hans og vilja gera, og varast þitt sálar-tjón, andvara eingan hefir, umhyggju-litill sést, vid glys heims gálaus sefur. Gud nádi svoddan brest!

7. Margir upp árla risa, ei geta sofid vært, eptir aud heimsins hnýsa, holdsgagnid er þeim kært; sálin í brjósti sofnud, sýn-

ist ad mestu daud, til allra dygda dofnud, sem drottinn helzt þó baud.

8. Forsjónar verkmenn visir, víngardi drottins í, fyrst þá dagsljominn lýsir, ljúft bid eg gæti ad því, um sitt embætti hyggi, árla gjørd bænin sé, idjulausir ei liggi, í líkamans gjálífe.

9. Hatursmenn herrans vaka, hugsandi ad gjøra tjón; eptir því áttu ad taka, ef ertu hans trygda þjón: viljir þú vid þeim sporna, og varast þeirra hád, árla dags alla morgna, vid ord guds haltu rád.

10. Þeink nú í þínu hjarta, þar næst í annan stad, hvar um herrann réd kvarta, hyggja máttu þar ad: ordum hans ekki treystu, íllgjarnir Júdar þeir, úr spurning eingri leystu, æ því vesnndu meir.

11. Hver trúir nú, hart þó hóti, herrann syndugum lýd? Allfærstir inna á móti, idrunar svorin blíd; hirtingar hjálpa

ekki, heimur vesnandi fer, blindleikinn trúi'
eg oss blekki, búið straff nálægt er.

12. Víst er eg veikur að trúa, veiztu það, Jesú, bezt, frá syndum seinn að snúa, svoddan mig ángrar mest; þó framast það eg megna, þínum orðum eg vil, treysta og gjarnan gegna; gef þú mér náð þar til!

13. Þar næst að þessu gætir, það er og lærdóms grein: ef þú órétti mætir, afsökun dugir ei nein, hafðu þá biðlund hýra, herrann mun til þín sjá, lát þolgeðs dæmið dýra, drottins þig hugga þá.

14. Mér er, sem í eyrum hljómi úrskurður drottins sá, árla á efsta dómi, upp þegar dauðir stá, afsökun ei mun stoða, andsvor né spurningar, sá stendur víst í voða, sem verður sekur þar.

15. Hér er nú kostur að heyra herrann talandi í náð, opni Jesús mitt eyra, svo að því feingi gáð; hógvær vors bata bið-

ur blessadur, þessa tíd, annars heims er hann strídur, øllum forhertum lýd.

16. Árla úrskurdinn løgdu, á þig Gydíngar þó, Jesú, og sekan søgdu, seldu þig Pilató: árla á efsta degi, afsøkun gildir sú, til dauda eg dæmist eigi, drottinn, þess minnist þú!

17. Árla dags uppvaknadur, ætíd eg minnist þín, Jesú minn, hjálpar-hradur, hugsa þú æ til mín! Árla á efsta dómi, afsøkun vert þú mér, minnstu þá, frelsarinn frómi, hvad fyrir mig leidstu hér!

16. Sálmur.

Um Júdasar idran.

Lagid: Konúng David, sem kendi.

Júdas í girndar grádi, af Gydíngunum fyrst, þrjátíu peninga þádi, því sveik hann herrann Krist; ljóst þegar líta vann, drottinn var nú til dauda, dæmdur og þúngra nauda, idradist eptir hann.

2. Greitt í musterid geingur (greinir svo ritning frá), um silfrid sinti ei leingur, sennvill þad prestum fá, sagdi med sárum mód: O hvad eg gjørdi illa, þá yfir mig kom sú villa, ad sveik eg saklaust blód!

3. Lidsemd prestarnir løgdu, litla, sem von var ad, hardlyndir honum søgdu: hvad eigum vér med þad? þú mátt einn sjá um þig. Silfrinu á gólfid grýtti, gekk þadan, mjøg sér flýtti, og heingdi sjálfan sig.

4. Rádstefnu herrar héldu, hættu þar seinast vid, fyrir akur sjálfir seldu, silfrid leirkerasmid. Adur sagt um þad var, í spádóms søgum sønnum: sá var vegferdarmønnum, gefinn til greptrunar.

5. Sjá hér, hvad illan enda, ótrygd og svikin fá; Júdasar líkar lenda, leiksbródur sínum hjá, andskotinn illsku flár, enn hefir snøru snúna, snøgglega þeim tilbúna, sem fara med fals og dár.

6. Otrú sinn eiginn herra, ætíd um hálsinn sló, einginn fékk af því verra, en sá

meinlausum bjó, forrædi, fals og vél. Júdas því heinging henti, hann følskum til sín benti, eins og Akitófel.

7. Fégirndin Júdas feldi, fyrst var hans adtekt sú, guds son Gydingum seldi, gleymdi því æru og trú, svo til um sídir gekk, kastadi keyptum audi, þá kvaldi sorg og daudi, huggun alls einga fékk.

8. Undirrót allra lasta, ágirndin kølluð er, frómleika frá sér kasta, fjárplógsmenn ágjarner, sem freklega elska féð, audi med okri safna, andlegri blessun hafna, en setja sál í veð.

9. Annadhvort er í vonum: audurinn fagur nú, hafnar þér, ellegar honum, hryggur burtkastar þú, þá daudinn þreyngir að, ágirndin ótæpt svelgir, af því sálina velgir, í køldum kvalastað.

10. Falsi og fégirnd rángri, forda þér, sál mín blíd, svo mætir ei ógn né ángri,

þá adfer daudans tíd; vird litils veraldar plóg. Hver sá sér lynda lætur, þad lénar drottinn mætur, sá hefir alls nægta nóg.

11. Opt Jesús ádur hafdi, áminning Júdas gjört; hrekkvísin hjartad vafdi, hann hélt þad einkis vert; nú kom þar einnig ad, tilsøgn hatadi hreina, huggun fékk því ei neina. Varastu viti þad.

12. En hvad framleiddi hann illa, ádur líferni sitt, þessi þó var hans villa, verri en alt annad hitt, ad hann örvænting med, sál og líf setti í vanda; synd á mót' heiløgum anda, held eg hér hafi sked.

13. Í drottni ef viltu deya, drottni þá lifdu hér, til ils lát ei þig teygja, ord guds sé kærast þér; sæll er sá svo vidbýst; en ef þig ófall hendir, aptur í tíma vendir, undan drag idrun sízt.

14. Brot þín skalt bljúgur játa, en bid þó gud um nád, af hjarta hryggur gráta,

en heilnæm þiggja ráð; um fram alt þeinktu þó: son guðs bar þínar syndir, og svo þú miskun fyndir, saklaus fyrir sekan dó.

15. Drottinn, lát mig ei dyljast, djarflega syndir við, þó hér um stund megi hyljast; herra trúr þess eg bið: nær heimi fer eg frá, örvænting ei mér grandi, orð þitt og sannleiks andi, hjarta mitt huggi þá!

17. Sálmur.

Um leirkerasmiðs akurinn.

Lagið: Faðir, á himna hæð.

Svo sem fyrr sagt er frá, silfurpeninga þá, hverjir loks Júdas hreldu, höfuðprèstarnir seldu.

2. Og keyptu einn til sanns, akur pottmakarans, þar má fult frelsi hafa, framandi menn að grafa.

3. Þar finnst ein þýðing fín, þess gættu, sála mín, af guðs ásettu ráði, um það Sakarías spáði.

4. Líkist leirkerasmid, líknsamur drottinn vid, sem fyrr Esajas sagdi, sjálfur þad rétt útlagdi.

5. Af leir med lífsins krapt, lét hann mannkynid skapt, hrein ker til heidurs setur, hin ønnur lægra metur.

6. Drottinn einn akur á, er honum falur sá; minnstu, hann miskun heitir, mæddum lýd huggun veitir.

7. Jesús einn er sá mann, sem akurinn keypti þann, en hans blóddropar blídir, borgunargjaldid þýdir.

8. Framandi fólkid þad, sem fékk ei neinn hvíldarstad, erum vér sorgum setnir, af syndugu edli getnir.

9. Illskunnar edlid vort, útlenda hefir gjørt, oss frá eilífri gledi, í Adams falli þad skedi.

10. Sálin í útlegd er, æ medan dvelst

hún hér, í holdsins hreysi naumu, haldin fángelsi aumu.

11. Daudinn med dapri sút, dregur um sídir út, hana, þá hreysid brotnar; holdid í jørdu rotnar.

12. Eins og útkastad hræ (ef eg rétt skynjad fæ), hjálparlaus sál má heita, hvildar kann sér ei leita.

13. Hættu og hørmúng þá, herra minn Jesús sá, ønd vora af ást og mildi, úr útlegd kaupa vildi.

14. Fadirinn falt þad lét, fridar-stad sálum hét, ef sonurinn gjald þad greiddi, sem guds réttlætid beiddi.

15. Opnadi sjódinn sinn, sonur guds, Jesú minn, húdstrýktur, kvalinn, krýndur, á krossi til dauda píndur.

16. Blóddropar dundu þar, dýrasta gjald þad var; keyptan akur því eigum, óhræddir deya megum.

17. Hér þegar verdur hold, hulid í jardar mold, sálin hrygdarlaust hvílir, henni guds miskun skýlir.

18. En þú skalt ad því gá: akursins greptrun þá, eingir utan þeir feingu, í Jerúsalem geingu.

19. Kristnin guds hér um heim, heitir Jerúsalem, í hana innkomast hlýtur, hver sem miskunar nýtur.

20. Í henni hver einn sá er, á Jesúm trúir hér, skírdur, og alla vega, idrun gjörir daglega.

21. Ókvídinn er eg nú, af því eg hef þá trú: miskun guds sálu mína, mun taka í voktun sína.

22. Hvernig sem holdid fer, hér þegar lífid þver, Jesú, í umsjón þinni, óhætt er sálu minni.

23. Eg lofa, lausnari, þig, sem leystir

úr útlegð mig, hvíld næ eg náðar-spakri, nú í miskunar akri.

24. Þú gafst mér akurinn þinn, þér gef eg aptur minn, ást þína á eg ríka, eigðu mitt hjartað líka.

25. Eg gaf og allan þér, æ meðan tóri eg hér, ávöxtinn iðju minnar, í akri kristni þinnar.

26. Eins bið eg aumur þræll, að unnir þú, Jesú sæll, liðnum líkama mínum, leg-stað í akri þínum.

27. Hveitikorn þektu þitt, þá uppris holdið mitt, í byndini barna þinna, bless-un lát þú mig finna!

18. Sálmur.

Um áklögun Gyðinganna fyrir Pílató.

Lagið: Sælir eru, þeim sjálfur guð.

Árla, sem glögt eg greina vann, með guðs son bundinn fara, prestarnir, svo að pínd-

ist hann, til Pílatum landsdómara; í þinghús inn, það sama sinn, sagt er þó einginn kæmi, svo ekki meir, saurgudust þeir. Sjá hér hræsninnar dæmi.

2. Inngáng um húsdyr heidingjans, héldu þeir synd bannada, en saurgast á blódi saklauss manns, sýndist þeim eingan skada. Heims børnum hér, óvirding er, aumstøddum hjálp ad veita; guds ords forakt, ágirnd og prakt, eingin misgjørd skal heita.

3. Pilatus, sem það formerkt fékk, fyrst ei þeim metnad sætti, án dvalar sjálfur út því gekk, embættis skyldu gætti; sakargipt þá, vill fulla fá, framborna af þeirra munni, dár-yrdin ljót, drambsemi mót, dómarinn finna kunni.

4. Lát þér ei vera afmán ad, ef þú vilt frómur heita, af Pílató ljóst ad læra þad, sem loflegt er eptir ad breyta; ránglætid hans, þess heidna manns, halt þér mink-

un tvøfalda; þeim midur fer, en honum hér, hver vill þann kristinn halda?

5. Alitid stórt og hefdar-hátt, hrædast skyldir þú ekki, sannleikans gæta ætid átt, eingin kjafsmál þig blekki. Æríngirnd ljót, hofmódug hót, hæfir sizt yfirmønnum; dramblátum þar, þú gef andsvar, þó bygt á røkum sønnum.

6. Øldúngar Júda allra fyrst, uppbáru søk þrefalda: fólkinu þessi fráfnýr víst, fyrirbýdur ad gjalda, keisarans skatt, þad segjum vér satt; sjálfur vill kóngur heita; og Kristur sá, sem koma á, kvittun og frid ad veita.

7. Hér koma fram þau réttu røk, rædu og þánka minna. Þér, Jesú, gefin var þrefold søk, þad kann eg gløgt ad finna; þrefaldleg sekt, mig þjádi frekt, þar um eg klagast mætti: þrefalda stygd, og þúnga lygd, þú leidst med søgdum hætti.

8. Fráfnúid gudi alt mitt er, edlid og

lif fáneyta, odrum því gef eg opt af mér, ill dæmi svo ad breyta; en hér á mót, med elsku hót, øll guds børn rétt því trúa, frá bølvun, deyd, djøfli og neyd, drottinn réd lýdnum snúa.

9. Gudi átt' eg ad greida frí, gjald, hlýdni og þakkar-skyldur, ránglega hefi eg haldid því, høndlad sem þræll ógildur: audsveipnin þín, fyrir øllum skín, ástsemdar herrann kæri! þú baudst: gefid (gafst sjálfur med), hvad guds og keisarans væri.

10. Sannlega hefi eg hrokad mér, hærra en vera skyldi, bod og skipun míns herra hér, haldid í minsta gildi; kóngdóm í heim, og heidri þeim, hafnadir þú og flýdir; hátignin þín á himnum skín, hún mun birtast um sídir

11. Rægdur varstu fyrir ránga søk, réttláti Jesú mildi, upp á þad øll mín illsku røk, afplánud verda skyldi; áklagan sú, sem

þoldir þú, þess bid eg herrann frómi, sé mitt forsvar, þá finnst eg þar, fyrir þeim stránga dómi.

19. Sálmur.

Játníng Kristi fyrir Pilató.

Lagid: Mitt hjarta, hvar til hryggist þú.

Gydingar høfdu af hatri fyrst, hardlega klagad Jesúm Krist, sem ádur sagt er frá, landsdómarinn gjørdi ad gá, gløgt hvad þýddi framburdur sá.

2. Akløgun fyrsta andleg var, um þad Pilatus sinti ei par, ønnur um skylduskatt; hann vissi vel þeir søgdu ei satt, svoddan málum þegjandi hratt.

3. En sem þeir nefndu kónginn Krist, kom honum þá til hugar, fyrst, hvad ádur heyrdi og nam, af Júdum mælt um Messiam, ef mætti ske, þad kæmi nú fram.

4. Pilati sinni i sumum finnst, sem um guds dýrkun hugsa minst, høfdingjum hræsna

titt, undirsáta frelsid fritt, fjárplógs gjarnir rækja nú litt.

5. Hirdstjórinn spurdi herrann þá, hvort hann sé Júda kóngur sá; en Jesús aptur tér: talar þú svo af sjálfum þér, eda søgdu adrir þvílikt af mér?

6. Þá vard Pilatí þelid kalt; þig hatar, sagdi hann, fólkid alt, hvad ílt hefir þú gjørt? aptur Jesús annsar bert: er þad næsta þeinkingar vert.

7. Mitt ríki er ekki af þessum heim, hart mundi annars móti þeim, strída minn maktar her, sem nú mig seldu í naudir þér, svo nædu ekki Gydingar mér.

8. Pilatus aptur annsa vann: ertu þá kóngur? sagdi hann: játadi Jesús því, hingad barst eg heiminn í, ad herma skyldi eg sannleikann frí.

9. Hver af sannleiknum sjálfur er, sá mína røddu heyrir hér. Hædnissvar hinn til sann: hvad er sannleikur? sagdi hann; svo gekk burt med úrskurdinn þann.

10. Hér máttu, sál min, heyra fyrst, herrann Jesús er kóngur víst, þó ekki að heimsins hátt, svoddan vel þú athuga átt, það eykur gleði hjartann þrátt.

11. Kóngs-tign þín, Jesú, eilíf er, allir þiggja sín vøld af þér, høfdingjar hér um heim, þú lénar, gefur, lánar þeim, løndin, ríki, metorð og seim.

12. Fyrir þinn krapt og frelsis hønd, forsvara kóngar ríki og lønd, sem er þeim undirlagt, en móti djøfli og dauðans makt, dugir eingin høfðingja prakt.

13. Þú hefir sigrað synd og deyð, sjálfan djøful og vítis neyð, háðir eitt herlegt stríð, allan svo þinn leystir lýð. Lof sé þér um eilífa tíð!

14. Andlegt þitt ríki og eilíft er, orð sannleiks því rétt stjórnar hér, þinn veldis-vøndur sá, óvini slær mér alla frá, í þeim krapti sigra eg þá.

15. En fyrst þitt ríki andlegt var, um það heimurinn sinti ei par, hann fann ei hofmóð sinn, hjá þér, Jesú herra minn, hatadi allan gódvilja þinn.

16. Undrast því, sál mín, ekki þarft, þó adkast veraldar lídir margt, þar um þér þeinkja ber, ertu nú í útlegd hér, annars heims þitt fødurland er.

17. Sannleika- kóngsins sannleiksraust, sá þarf ad elska hræsnislaust, sem er hans undirmann, því slægd og lygi hatar hann, hreinhjørtudum miskunar ann.

18. Ef þú, mín sál, í gudi glødd, girn- ist ad heyra kóngsins rødd, gættu þá gjørla hér, hvad boda drottins þjónar þér, þeirra kenning raustin hans er.

19. Rannsaka, sál mín, ord það ørt, ad verdur spurt: hvad hefir þú gjørt? þá herrann heldur dóm, hjálpar eingum hræsn- in tóm, hrein sé trú í verkunum fróm.

20. En sökum þess þú ei saklaus ert, sjálfa spyr þig: hvad hefir þú gjört? um hvern umlidinn dag; idrun gjör og grát þinn hag, guds son bid þad færa í lag.

21. Alt hef eg, Jesú, illa gjört; alt þad ad bæta þú kominn ert, um alt því eg kvittur er; alt mitt líf skal þjóna þér, þar til, bid eg, hjálpa þú mér!

20. Sálmur.

Önnur áklögun Gydínga fyrir Pílató.

Lagid: Óvinnanleg borg er vor gud.

Pílatus hafdi prófad nú, píslar-sök Jesú gefna, klén virtist honum kóngstign sú, þá Kristur sannleik réd nefna; heims sannleik heidra lézt, hæddi guds sannleik mest; sannindin elska ber, ord drottins láttu þér, kærast þó allra efna.

2. Jafnótt þá gánga jarlinn réd, til Júda út ad bragdi: einga sök þessum manni med,

má eg finna, hann sagdi. Gydíngar heldur hart, herrann kløgudu um margt, med ædi, ógn og dramb; eins rétt sem meinlaust lamb, lausnarinn ljúfur þagdi.

3. Hann hefir uppæst lýdinn lands, leingi mjøg vída kendi, frá Galílea og svo til sanns, um sídir alt híngad vendi. Pílatus hugdi hér, hrinda þeim vanda af sér, Heródes hafdi því, hirdstjórn þeim parti í, til hans því herrann sendi.

4. Fyrir mig, Jesú, þoldir þú, þjáníng og beiska pínu; hjartad gledst, því eg heyri nú, hrósad sakleysi þínu. Syndin lá sárt á mér, søk fannst eingin hjá þér; svo er sakleysi þitt, sannlega ordid mitt, vid málefni tókst þú minu.

5. Løgmál drottins þá hefndum hart, hótar mér eptir vonum, aptur minn Jesús annsar snart: eingin søk finnst med honum; sakleysi mitt til sanns, segi eg nú

ordid hans, eingin áklögun fljót, orka skal neitt á mót, minum þollyndis þjónum.

6. Onytju-hjal og mælgin min, mér til falls koma ætti; en, Jesú, blessud þögnin þín, þad alt fyrir mig bætti; skylda min aptur er, eptir ad breyta þér, þegjandi í þýdri trú, þola, nær lid eg nú; þorf væri þess eg gætti.

7. Pilatus meinti mannvits slægd, mundi óbrigdul standa; koma vill því med kænsku nægd, kóng Heródi í vanda. Kunna þá adferd enn, allmargir veraldarmenn; bid gud, og gæt þín vel; gjarn er heimur á vél, gálausum svikin granda.

8. Krossgángan, Jesú, þessi þín, þar fyrir eflaust skedi, svo hvílast mætti sálin min, sætt í eilífri gledi. Embættis ómak lángt, opt þó mér finnist strángt, til lofs og þóknunar þér, þad vil eg gjarnan hér lida med ljúfu gedi.

21. Sálmur.

Um Heródis forvitni og hvíta klædid.

Lagid: Jesú Kristi, þig kalla eg á.

Þegar Heródes herrann sá, hann vard mjøg gladur næsta, af honum heyrt hafdi og helzt vill fá, hans ásýnd líta glæsta; forvitinn mørgu frétti ad; fýsn holdsins kapp á lagdi, med bystu bragdi. Jesús tók ekki undir þad, vid øllum spurníngum þagdi.

2. Margir finnast enn hér um heim, Heródis líkar réttir: guds ord er skemt og gaman þeim, sem glens edur nýar fréttir; forvitnin holdsins hnýsir þrátt, í herrans leyndardóma, med fýsn ei fróma; aumri skynsemi ætla of hátt, aldrei til skilníngs koma.

3. Mannvits djúpfyndni og menta glys, margir þá vilja reyna, ad ordi drottins þeir gjøra gys, gaman loflegt þad meina. Varastu, sál mín, vitin reynd, vird þú í

hæsta gildi, þá miklu mildi, alvarlega med gódri greind, gud vid þig tala vildi.

4. Gud gjörir ekki ad gamni sér, glæpamönnum ad hóta, falsmælgi honum og eingin er, ad þú megir miskun hljóta; audmjúklega med allri gát, áttu um slíkt ad ræda, og fleiri fræda; en af þér heyrast aldrei lát, ord drottins skulir þú hæda.

5. Heyri eg um þig, minn herra, rædt, í hjálprædis ordi þínu; alt sýnist mér þá búid og bætt, bölid í hjarta mínu, í sakramentinu sé eg þig, svo sem í líking skærri, med nád mér nærri; ó, hvad gledur sú ásýnd mig, eingin finnst huggun stærri.

6. Heródes fýsn var holdleg sú, hann réd forvitni ginna; en mín sála af ást og trú, andvarpar þig ad finna. Lofsamleg er sú lukkustund, þá lít eg þig, herra þýdi, í þinni prýdi; gef mér loksins þann fagnadar fund, þó fyrst um sinn hér bídi.

7. Það kennir herrans þögnin fróm, þar næst í annan máta: hann vill ei sínum helgidóm, fyrir hunda kasta láta; drottinn forsmáir drambsamt geð, djarflega margs þó freisti, og frekt sér treysti: hugstoltum niður hrinda réð, hógværa sál viðreisti.

8. Heródes og hans hoffólk lítt, um herrann akta vildi, færði hann í eitt fatið hvítt, forsmán það heita skyldi, til Pílatus síðan sendur var; svo komst í friðar stilli, sá ofsinn illi; drambsøm øfundin áður bar, óvinskap þeirra milli.

9. Hvítt klæðið gjörði háðúng þér, herra minn Jesú sæti, dýrðar skrúða svo skeinktir mér, skínandi guðs réttlæti, sakleysis merkið þetta þitt, þíns föðurs gæzkan hreina, þá þekti alleina; hann sér og prófar hjartað mitt, hvað sem illgjarnir meina.

10. Heilagra sálna hópur skær, á himnum með skikkun fríða, til heiðurs, Jesú herra kær, hvítum klæðum sig skrýða; eins

hér á jørdu upp frá því, eflaust í minníng slíka, með røksemd ríka, birtust snjóhvítum búníng í, blessaðir einglar líka.

11. Veittu, Jesú, þá miskun mér, meinleysis skrýddur klæði, þjóni eg tállaust með trygðum þér, í trú, von og þolinmæði. Réttlætis skrúða skartið þitt, skíni á sálu minni, þó líf hér linni, eins láttu holdið einninn mitt, afklæðast þrjózku sinni.

12. Forlíkast gjørðu fjandmenn tveir, þá fórstu þar, Jesú, milli; eg veit, mér gafstu miklu meir, miskun og friðarstilli. Hjá guði føður, svo til sanns, séft eingin reiði leingur, né stygðar streingur: daglega milli mín og hans, minn trúr frelsari geingur.

13. Hvar sem ófriður hreifir sér, af holdsins veikleik bráðum, milli kristinna manna hér, móti guðs vilja og ráðum, gaktu þar, Jesú, milli mest, með þínum friðar anda, og varna vanda; hjálpa þú,

svo vér hugsum bezt, í hreinum kærleik ad standa.

22. Sálmur.

Um krossfestíngar hróp yfir Kristó.

Lagid: Fadir vor, sem á himnum ert.

Frá Heróde þá Kristur kom, kallar Pílatus snjøllum róm, Gydíngalýd, og ljós gaf røk, lausnarinn hefdi einga søk, samþykkur væri og sér til þess, sjálfur kóngurinn Heródes.

2. Sannlega drottinn sakleysid, sér, elskar bædi og styrkir med; hjarta og munnur hvers eins manns, hlýtur ad þjóna vilja hans. Málefnid gott fær gódan róm, gæt þess, min sál, og vertu fróm.

3. Sidur Gydínga sá var þá, sakamann einn þeir skyldu fá, um páska tímann frá píslum frí (Pílatus átti ad gegna því), í frelsis minning úr Egyptó; aldrei band drottinn svoddan þó.

4. Sjá til, mín sál, ad sidvaninn, sizt megi villa huga þinn, fordastu honum ad fylgja hér, framar en guds orð leyfir þér. Góð meining einga gerir stod, gilda skal meira drottins bod.

5. Pílatus Júdum sagdi svo: sjáid nú gløgt um kosti tvo: eg býd hér Jesúm ydur fram, eda mordíngjann Barrabam. Hann meinti, ad yrdi helzt med því, herrann frá dauda gefinn frí.

6. Þú sær nú gløgt af þessu séd, þar sem drottinn er ekki med, í verki, áformi og vilja manns, verda til einkis rádin hans; sérvizka holdsins svikul er, svo sem Pílatus skedi hér.

7. Yfirmennirnir allra fyrst, óskudu, ad drottinn krossfestist, almúgann svo í annan stad, eggjudu mest ad bidja um þad, Barrabas útlausn skyldi ske, skilinn Jesús frá lifi sé.

8. Veraldar dæmin varast skalt, vogadu

ekki ad gjora þad alt, sem høfdingjarnir nú hafast ad, þó heimurinn kalli loflegt þad; ef blindur leidir blindan hér, bádum þeim hætt vid falli er.

9. Hver þig eggjar á illverk brád, aldrei gakk þú med þeim i rád, vinn þú þad ei fyrir metord manns, ad missa guds nád og vinskap hans; hvorugur annars bætir bøl, þó bádir rati i straff og kvol.

10. Yfirmonnunum er þvi vant, undirsátarnir hnýsa grant eptir þvi, sem fyrir augun ber, audnæmast þó hid vonda er; hvad høfdingjarnir hafast ad, hinir ætla sér leyfist þad.

11. Ill eptirdæmi á alla grein, eru samlikt vid mylnustein, viljir þú vera af fári frjáls, festu hann aldrei þér vid háls. I guds ótta frá þér glæpum hrind, gód vertu ødrum fyrirmynd.

12. Húsfrú Pilati holl gaf rád, hefdi

hann betur ad því gád; gódar kvinnur þess gæti mest, gjarnan ástundi dæmin bezt. Abigael fær æru og sæmd, illa Jessabel verdur ræmd.

13. Set eg þad nú í sinni mér, sæti Jesú, ad gæta ad þér: allir hrópudu' alt um kring, yfir þig dauda og krossfesting, sem lamb meinlausast þagdir þú, þar af stendur mér huggun trú.

14. Løgmálsins bølvan bitur og sterk, banvænn djøfull og øll mín verk, þó hrópa vilji nú hvert fyrir sig, hefnd og fordæming yfir mig, nýt eg, minn Jesú, þín í því, frá þeirra kløgun verd eg frí.

15. Afellisdómsins ógna hróp, yztu myrkranna vein og óp, aldrei mun koma ad eyrum mín, eyrun blessud fyrst heyrdu þín, kall og háreysti kríng um sig, frá kvøl og ángist þad frelsar mig.

16. Hrópar nú yfir mér himin og jörd,

helgun, frid, nád og sáttargjørd, hvort heldur eg geing út eda inn, í þinu nafni, Jesú minn, bænar hróp mitt í hreinni trú, himneskum gudi þóknast nú.

17. En þér til heidurs alla tíd, einglar drottins og kristnin frid, hrópar nú bædi á himni og jørd: Hósanna, lof og þakkárgjørd. Amen segir og upp á þad, ønd mín gladvær í hverjum stad.

23. Sálmur.

Um Kristi húdstrýking.

Lagid: Oss lát þinn anda styrkja.

Pílatus herrann hæsta, húdstrýkja lætur þar. Nakinn vid stólpann stærsta, streingdur þá Jesús var, stridsmenn med svipum hroktu hann; sál mín, hér sjá og skoda, hvad sonur guds fyrir þig vann.

2. Helgasta holdid frída, frá hvirfli iljum ad, drottni vard sárt ad svída, svall alt

af benjum það, hver hans líkama limur og æð, af sárum sundurflakti, sú hirting mjøg var skæð.

3. Blessaður dreyrinn dundi, drottins lífsæðum úr, sem regn það hraðast hrundi, himins í dimmu skúr: bláuaði hold, en bólgnaði und; sonur guðs sárt var kvalinn, saklaus á þeirri stund.

4. Eg var sem fjotrum færður, fángelsi þúngu í, á ønd og samvizku særður, syndin mín olli því; sú dauðleg sálar sóttin hér, um hverja æð út sér dreifði, ekkert fannst heilt á mér.

5. Svipan løgmálsins lamdi, líf og sál heldur frekt, óttinn kvalanna kramdi, kominn var eg í sekt, banvænlegt orðið mitt var mein, hjartað af hrygðum stundi, hvergi fékkst lækning nein.

6. Sástu þá, Jesús sæli, sár mín óbærilig, til lausnar þínum þræli, því léztu

binda þig,' gekkst svo undir þá grimdar kvøl, ad eg kvittadur yrdi, vid eilift hrygdar bøl.

7. Sjúkdóm minn sjálfur barstu, svo vard eg heill med því, hørmúngum hladinn varstu, frá hrygdum er eg nú frí, hegning þú fékkst, svo hefdi eg frid, benjar þinar mér bættu, bót sú þar átti vid.

8. Hjartad vill hrædslan kreinkja, med hørdum sorgar sting, þegar eg gjøri ad þeinkja, um þina húdstrýking. Avi, eg gaf þar efni til, þú einn galzt þrjózku minnar, þess nú eg idrast vil.

9. Því fell eg nú til fóta, frelsarinn Jesú, þér, láttu mig nafns þins njóta, nád og vægd sýn þú mér; eg skal med hlýdni heidra þig, nú og um eilifd alla, þá huggar þú, herra mig.

10. Gledstu, min sál, þig grædi, guds sonar heilagt blód, þó synd og sorgin mæddi,

sjá hér er lækning góð, náð fyrir reiði nú er vís: brot þrælsins herrann bætti, bar því síns föðurs hrís.

11. Skoða þú skyldu þína, skírlega, sál mín, nú: sonurinn sig lét pína, svo læknuð yrðir þú: heilbrigð þjóna þú honum rétt, með trú, hollustu og hlýðni, haf gát á þinni stétt.

12. Þóknist honum að þjaka, þitt hold orkumslum með, þýðlega þú skalt taka: þolinmótt hjartageð, á sér drottinn og elskar bezt; lausnara líkjast þínum, lof er þér allra mest.

13. Ekkert má sóma síður, síkátur þrællinn er, þá herrann harmkvæli líður, haf slíkt í minni þér; hrygðar-mynd hans er heiður þinn. Lát mig það læra og halda, ljúfasti Jesú minn.

24. Sálmur.

Um purpurann og þyrni-kórónuna.

Lagid: Til þin, heilagi herra gud.

Illvirkjar Jesúm eptir þad, inn í þinghúsid leiddu, afklæddu fyrst, og fljótt þángad, fólkid alt koma beiddu, purpura-klædis forna flik (fást mátti valla hádúng slik) yfir hans benjar breiddu.

2. Helgunar klædid hafdi eg mist, hlaut því nakinn ad standa; Adam olli því allra fyrst, arf lét mér hann til handa: syndanna flik eg færdist í, forsmán og minkun hlauzt af því, med hvers kyns háska og vanda.

3. Burttók Jesús þá blygdun hér, beran því lét sig pína, réttlætis klædnad keypti mér, kann sá fagurt ad skína; athvarf mitt jafnan er til sanns, undir purpurakápu hans, þar hyl eg misgjörd mina.

4. Þyrni-kórónu þúnga þeir, þreyngdu ad herrans enni; bál-eldi heitum brendu

meir, broddar svídandi í henni: augun hans bædi og andlit med, alt af blódinu fyllast réd; slíkt trúi eg kvala kenni.

5. Fyrir óhlýdni Adams var, øll jørdin lýst í banni; ávøxt því slíkan af sér bar, ord guds trú eg þad sanni; þessum bølvunar þyrnikraus, þreyngt var ad høfdi lausnarans, til huggunar hreldum manni.

6. En Jesú hlýdni aptur hér, allri jørd blessun færir, heilnæman ávøxt hún því ber, hverja skepnu vel nærir. Fyrir gæzkunnar gjørning þann, gøfgi, lofi og prísi hann, hvad sig um heiminn hrærir!

7. Bølvan mér yfir høfdi hékk, hótud í løgmáls brædi, en Jesús hana undir gekk, svo aptur eg blessun nædi. Gud minn kórónū gaf mér þar, gæzku og dýrdar eilífrar, hér og á himnum bædi.

8. Reyrstaf honum í hønd med spé, hird-

stjórans þrælar feingu, heilsudu kóngi og krupu á kné, kalsord á víxl þá geingu, reyrnum hröktu um höfud hans, hræktu í andlit lausnarans, med kvalakappi straungu.

9. Þá þú geingur í gudshús inn (gæt þess vel sál mín fróma), hæd þú þar ekki herra þinn, med hegdun líkamans tóma: beygdu holdsins og hjartans kné, heit bæn þín ástarkvedja sé, hræsnin mun sízt þér sóma.

10. Sjálfs míns verdskuldun sé eg hér: svoddan átti eg ad lída, um eilífd þá, sem aldrei þver, med ógn og sárum kvída, hefdi mér ekki hörmúng þín, hjálpad, Jesú, frá þeirri pín. Blessad sé nafn þitt blída!

11. Öll þín læging er upphefd mín, ástkæri Jesú mildi; heidur er mér ad hádúng þín, hver sem mér nidra vildi; höggin, sem leidstu, hressa mig, á himnum verd eg nú fyrir þig, metinn í mesta gildi.

12. Medan lífsæd er í mér heit, eg skal þig, drottinn, prísa, af hjartans grunn í hverjum reit, heidur þíns nafns auglýsa; feginn vil eg í heimi hér, hlýda og fylgja í øllu þér: lát mér þína lidsemd vísa!

25. Sálmur.

Um útleidslu Kristí úr þínghúsinu.

Lagid: Konúng David, sem kendi.

Landsdómarinn þá leiddi, lausnarann út med sér, Gydínguni andsvør greiddi, gløgglega og svo tér: þér sjáid þennan hér. Sannlega ydur eg segi, søk finnst med honum eigi, sú daudadóms verd er.

2. Þá gekk Jesús út þanninn, þyrni og purpura bar, sagdi: sjáid hér manninn, sjálfur dómarinn þar. Gydíngar gáfu svar: burt med hann, svo þeir segja, sá skal á krossi deya; ósk þeirra ein sú var.

3. Ord og afsøkun gilti, eingin í þessum stad, heiptin svo hugann fylti, hjartad vard forblindad; sídast þeir søgdu þad:

ljóslega lífsstraffs krefdi, løgmálid, því hann hefdi, gjørt sig guds syni ad.

4. Rétt løg, sem ritud finnast, ráng-færdu Júdar hér; oss ber því á ad minnast, illdæmi fordumst vér; dómurinn drottins er, hinn þó med heiptum klagi, og hreinan sannleik aflagi; sjái valdsmenn ad sér.

5. Þá eg heyri, minn herra, hversu þú kvalinn varst, gjørvøll vill gledin þverra, galztu mín næsta hart, því eg braut mik-id og margt; en þá mér gudspjøll greina, gløgt þitt sakleysi hreina, hjartad fær hugg-un snart.

6. Athuga, sál mín, ættum, útgaungu drottins hér, svo vid rétt minnast mætt-um, hvad miskun hans veitti þér; hyggj-um ad, hann út ber, þyrnikórónu þétta, þar med purparann létta, blár og blód-ugur er.

7. Med blódskuld og bølvun stránga,

beiskum reyrd kvalahnút, áttum vid greidt ad gánga, frá guds nád rekin út, hrakin í heljar sút, íklædd forsmánar flíkum, frá-skúfud drottni ríkum, nakin og nidurlút.

8. O synd, ó syndin arga, hvad ílt kem-ur af þér! ó hversu meinsemd marga, má drottinn lída hér! Þitt gjald alt þetta er, blindad hold þig ei þekti, þegar þín flærd mig blekti. Jesús miskuni mér!

9. En med því út var leiddur, alsærd-ur lausnarinn, gjørdist mér vegur greidd-ur, í guds nádarríki inn, og eilíft líf annad sinn, blódskuld og bølvun mína, burt tók guds sonar pína. Dýrd sé þér, drott-inn minn!

10. Utgeing eg ætíd sídan, í trausti frelsarans, undir blæ himins blídan, blessadur víst til sanns. Nú fyrir nafnid hans, útborid lík mitt lídid, legst og hvíl-ist í fridi, sál fer til sælu-ranns.

11. Dýrdar kórónu dýra, drottinn gefur mér þá, réttlætis skrúdann skíra, skal eg og einnig fá, upprisu-deginum á, hæstum heidri tilreiddur, af heilögum einglum leiddur, í sælu þeim sjálfum hjá.

12. Svo munu guds einglar segja: sjáid nú þennan mann, hvern alls kyns eymd réd beygja, ádur í heimsins rann, opt var þá hreldur hann; fyrir blód lambsins blída, búinn er nú ad strída, og sælan sigur vann.

13. Þá muntu, sál mín, svara, sýngjandi fögrum tón: lof sé mínum lausnara, lamb guds á hæsta trón, sigur gaf sínum þjón. Um blessadar himna hallir, honum segjum vér allir, heidur med sætum són.

14. Son guds ertu med sanni, sonur guds, Jesú minn. Son guds, syndugum manni, sonararf skeinktir þinn, son guds einn eingetinn. Syni guds sýngi glad-

ur, sérhver lifandi madur, heidur í hvert eitt sinn!

26. Sálmur.

Samtal Pílatí vid Kristum.

Lagid: Hæsti gud, herra mildi.

Hér þá um guds son heyrdi, heidinn landsdómari, hann spyr (því hrædast gjørdi), hvadan vor drottinn sé; en Jesús þýdur þagdi (þad og vel maklegt var); Pílatus brátt ad bragdi, bystist og aptur sagdi: vilt þú ei veita svar?

2. Mín er, þad mátt þú játa, maktin svo tignarlig: eg má vel lausan láta, líka krossfesta þig. Jesús svarar og segir: sízt átt þú vald á mér, ef þér væri þad eigi, ad ofan gefid, svo megir, heidri þeim halda hér.

3. Sá hefir synd enn meiri, er seldi mig þér á hønd. Pilatus hygg eg þad heyri, hann grundar málin vønd. Gjørdi strax grida leita, gáfu prestarnir anns: vægd ef

þessum vilt veita, víst mátt þú ekki heita, kær vinur keisarans.

4. Heidingjar halda gjørdu, hjágudir þeirra senn, børn ættu alin á jordu, eins og holdlegir menn; hann óttast hér, ef væri, herrann godanna kyns, hugdi því helzt ad bæri, hyggilega framfæri, rannsókn réttdæmisins.

5. Skurdgod sín heidnir héldu, hafandi í mestu akt, forgefins hug sinn hreldu, hræddir vid þeirra makt. O, hversu framar ætti, einn sérhver kristinn mann, óttast drottins almætti, med ást og blygdunar hætti, sem stoltum steypa kann.

6. Af stórri makt sig réd stæra, stoltur Pilatus hér, rétt mál til rángs ad færa, reiknadi leyfilegt sér; kann vera margan megi, meining sú villa þrátt, þó login brjóti og beygi, bannad sé þeim þad eigi, fyrst vald þeir hafa hátt.

7. Gud er sá valdin gefur, gæti þess ædri stétt, sitt léni hver einn hefur, hér af drottni tilsett, hann lét þig heldur hljóta, heidrast því af þér vill, virdingar vel mátt njóta, en varast drambsemi ljóta, róg og rángindin ill.

8. Yfirvald einn gud sendi (undirmenn gæti þar ad), sverd drottins hefir í hendi, heidra skulum vér þad, hlýdugir fridi halda, hlífd og forsvari ná, þverlyndis þrjózkan kalda, þúnglegra hefndar-gjalda, ad vísu sér vænta má.

9. Eins sem hver einn misbrýtur, eptir því straffast hann, hardari hefndir hlýtur, hinn sá meira tilvann; þeim mun ei plágan þverra, sem þrjózkast í synda-rót, sá þjón á von hins verra, sem vilja þekkir síns herra, þó gjörir þvert á mót.

10. Vardveiti valdsmenn alla, vor gud í sinni stétt, svo varist í vonzku ad falla,

vel stundi løg og rétt; hinir í hlýdni standi, hver svo sem skyldugt er. Hrein trú og helgur vandi, haldist í voru landi: amen, þess óskum vér.

27. Sálmur.

Pilatí samtal vid Gydínga á dómstólnum.

Lagid: Skaparinn stjarna, herra hreinn.

Pílatus heyrdi hótad var, honum keisarans reidi þar, útleiddi Jesúm annad sinn, uppsezt þegar á dómstólinn.

2. Gydíngum sídan sagdi hér: sjáid, þar ydar kóngur er. Þeir bádu: tak þennan burt frá oss, brádlega lát hann deyja á kross.

3. Skal eg krossfesta kóng ydvarn? kallar Pilatus hædnisgjarn. Eingan kóng, segja þeir aptur hér, utan keisarann høfum vér.

4. Gudspjalls historían hermir frá, heiti sá stadur Gabbatá, háa steinstrætid þýdir þad. Þar mátt þú, sál min, gæta ad.

5. Vei þeim dómara, er veit og sér, víst hvad um málid réttast er, vinnur þad þó

fyrir vinskap manns, ad víkja af gøtu sannleikans.

6. Pilatus keisarans hræddist heipt, ef honum yrdi úr vøldum steypt. Þetta, sem helzt nú varast vann, vard þó ad komà yfir hann.

7. O, vei þeim, sem ad órétt løg, umgángast og þau tídka mjøg, sannleiknum meta sitt gagn meir, svívirding drottni gjøra þeir.

8. Huga sný eg og máli mín, minn gódi Jesús, enn til þín; Pilatus kóng þig kallar hér, krossfesting Júdar óska þér.

9. Víst ertu, Jesús, kóngur klár, kóngur dýrdar um eilíf ár, kóngur einglanna, kóngur vor, kóngur almættis tignar-stór.

10. Þó stódstu bundinn þar fyrir dóm, þó leidstu hróp og kvala-róm, afsegja gjørdu allir þig, undrar stórlega þetta mig.

11. O Jesú, þad er játning mín: jeg mun

um síðir njóta þín, þegar þú, dýrðar drottinn minn, dómstól í skýum setur þinn.

12. Frelsaður kem eg þá fyrir þinn dóm, fagnaðarsælan heyri eg róm, í þínu nafni útvaldir, útvalinn kalla mig hjá sér.

13. Kóng minn, Jesú, eg kalla þig, kalla þú þræl þinn aptur mig; herratign einga að heimsins sið, held eg þar mega jafnast við.

14. Háa steinstrætið heimsins sleipt, hefir mér opt í vanda steypt, þángað lét Jesús leiða sig, svo líknin hans komi yfir mig.

15. Jesú, þín kristni kýs þig nú, kóngur hennar einn heitir þú, stjórn þín henni svo haldi við, að himneskum nái dýrðar frið!

28. Sálmur.

Um Pílatí handa-þvott og dóm.

Lagið: Nú bið eg, guð, þú náðir mig.

Pílatus sá að sönnu þar, sín ráð máttu ei gilda par, upphlaup sér búið hræddist hann,

hugdi ad stilla vanda þann; fullnægja vildi fólksins bón, fá skyldi Jesús daudans tjón, sannleika eingum sinti meir, svo dæmdi alt, sem beiddu þeir.

2. Hendur í vatni þá nam þvo, þar næst vid Júda mælti svo: sjálfir um ydur sjái þér, saklaus vid réttláts blód eg er. Allur almúginn upp á þad, andsvarar greitt í þessum stad: hans blód (þó nú hann kvelji kross), komi yfir børnin vor og oss!

3. Pilatus hafdi prófad þar, píslarsøk drottins eingin var, fyrir og eptir eins réd hann, úrskurda Jesúm saklausan, þó mót samvizku sinni þvert, sjálfur viljandi dæmdi bert. Gud gefi ad yfirvøldin vor, varist þau dæmin glæpastór.

4. Hvad margur nú í heiminum, hér fyrir lastar Pilatum, sem þó elskar og idkar mest, athæfi hans og dæmin vest! óttinn í dómi opt fær sess, yfirherrarnir njóta

þess; almúgans hrøsun olli því, illgjarnir skálkar hlaupa frí.

5. Ábatavon og vinahót, verkin dylja, þó séu ljót, líka kemur sú fordyld fram, sem forsvarad getur Barrabam; gefst þá raunin, hvad gilda skal, gulltúngan sú, sem Akkab stal; máske og þiggi mútur hinn, meir en Pílatus þetta sinn.

6. Eg spyr: hvad veldur, ódygd flest, eykst nær daglega og fjølgar mest? Umsjónarleysi er orsøk hæst, eigin gagnsmunir þessu næst; miskun, sem heitir skálka skjól, skygnist eptir um fánýtt hól, óttinn løgin svo þvingar þrátt, þora þau ekki ad líta hátt.

7. Fyrir fólkinn þegar þar, þvodi Pílatus hendurnar; fyri gudi, sér þann gjørdi grun, gilda muni sú afsøkun. Varastu madur heimsku hans: hér þó þú villir sjón-

ir manns, almáttugs drottins augsýn skær, alt þitt hjarta rannsakad sær.

8. Viltu þig þvo, þá þvo þú hreint, þel hjartans bædi ljóst og leynt, ein laug er þar til edla góð, idrunar-tár og Jesú blód; grát þína synd, en set þitt traust, á sonar guds pínu efalaust; lát af illu, en idka gott, allan varastu hræsnis þvott.

9. Blóds-hefnd á sig og børn sín med, blindadur lýdur hrópa réd, efldist svo þessi óskin køld, enn í dag bera þeir hennar gjøld. Athugagjarn og ordvar sért, einkum þegar þú reidur ert; formæling illan finnur stad, fást mega dæmin upp á þad.

10. Drottinn Jesú, sem dæmdur varst, dómari kemur þú aptur snart; dómsmenn láttu til dýrdar þér, dómana vanda rétt, sem ber; svo þú vor hjørtu og hendur med, hrein trú vardveiti rósamt ged; þitt

blód flekklaust, sem flódi á kross, frelsi þad børnin vor og oss!

29. Sálmur.

Um Barrabas frelsi.

Lagid: Eins og sitt barn, fadir ástargjarn.

Seldi Pílatus saklausan, son guds til krossins dauda; upphlaupsmadur, sá víg eitt vann, þá frelsi fann, fékk líf, en misti nauda.

2. I myrkvastofu sá bundinn beid, Barrabbas trúi' eg hann heiti. Má hér finnast ein merking greid, um mannkyns neyd, mjøg skír ad øllu leyti.

3. Barrabbas frá eg fødurs nid, flestir lærdir menn þýdi: Adam líkist þar efslaust vid, og alt hans lid, sem áféll daudans kvidi.

4. Upphlaupsmadur hann ordinn var, þá eplid i munn sér leiddi, sjálfs guds bodordi sinti ei par, og sidan þar, sig og alt mannkyn deyddi.

5. Í djøfuls fjøtrum fastur lá, fánginn til eilífs dauda: allir hans nidjar út í frá, med eymd og þrá, áttu von kvala og nauda.

6. Hér þá Jesú var helid kalt, af heidnn dæmt yfirvaldi, fékk Adam aptur frelsid snjalt, og fólk hans alt, sem fagnar því lausnar gjaldi.

7. Nú fyrst eg Adams nidji er, nær mér geingur þad dæmi; sál min, set slíkt fyrir sjónir þér, og sjádu hér, sannferdugt lærdóms næmi.

8. Ó, hvad opt hef eg aumur gert uppreisn mót drottins anda! daglega því hans bodord bert, svo braut eg þvert, mér bar þó í hlýdni ad standa.

9. Mun og ekki vid manndráp frí, mína sál þrátt eg deyddi; ill dæmin gáfust af mér ný, og naudir í, náúngann þar med leiddi.

10. Ofrægur er eg ordinn mest, allar skepnur þad sanna, fárádum ekkert forsvar sést, fángelsid vest, fyrir því hlýt eg kanna.

11. Í myrkvastofu eg bundinn bid, bölvau lögmáls mig hrædir, dapurt nálægist daudans strid, og dómsins tíd, daglega sorgin mædir.

12. Heyri eg nú þann hjálpar róm, ad hafir þú, Jesú mildi, fyrir mig lidid lífláts dóm, þín líknin fróm, lausan mig kaupa vildi.

13. Sú heilaga aflausn hrygd og sút, af hjarta mínu greidir, syndanna leysir hlekkja hnút, og hér næst út, úr hördu fángelsi leidir.

14. Hvad dauda saknæmt sást á mér (svoddan eg miskun þekki), til dauda alt var dæmt á þér, minn drottinn hér, dóminum kvídi eg ekki.

15. Líf mitt og sál þig lofar nú, leyst

frá daudans fáugelsi. Eg lifi eda dey, þad er min trú, óbrigdul sú, i þinu, Jesú, frelsi.

16. Himneskri páskahátíd á, hef eg nú þess ad bída, myrkvastofunni frelstur frá, eg fagna þá, i flokki útvaldra lýda.

17. Svo er nú Barabbas ordinn frí, Adam, og eg, hans nidji; hver kristin sála heimi i, vorn herra þvi, heidri, lofi, tilbidji!

30. Sálmur.

Um Kristi krossburd.

Lagid: Túnga min af hjarta hljódi.

Stridsmenn Krist úr kápu færdu, og klæddu hann sinum búning í, sollnar undir sárt vid hrærdu, þær svidu og blæddu upp á ný, á blessudu sinu baki særdu, hann bar sinn kross, og mæddist þvi.

2. Skedi svo á samri stundu, Simon

nokkurn bar þar að, framandi mann, er gekk um grundu, gripu Júðar þann í stað, krossinum á hans herðar hrundu, hann gekkst nauðugur undir það.

3. Þeir sem, sál mín, syndir drýgja, samvizkunni þvert á mót, undir drottins endurnýja, ef ekki gjöra á löstum bót; við skulum frá þeim flokki flýja, og fyrirgefníngar biðja af rót.

4. Upp á heimsins óþakklæti, er hér dæmi ljóst til sanns: margan læknaði son guðs sæti, sjúkan meðal almúgans; nú var ei neinn, sem bolið bæti, og bæri með honum krossinn hans.

5. Símon bæði og syni hans báða, sjálf hér nefnir historían; guðhræddur skal njóta náða, og niðjar margir eptir hann: miskunsemd við menn fáráða, minnast guð og launa kann.

6. Framandi madur mætti Kristi, med honum bar hans púnga kross. Hér má finna, hvern þad lystir, hreina þýding upp á oss: Gydinga fólk þá guds nád misti, gafst heidingjum dýrdar hnoss.

7. Synda undir ýfast minar, opt á hverri stundu nær: samvizkunnar sorg ei dvinar, svidameinid illa grær; blessadar, Jesú, benjar þinar, bid eg mýki og lækni þær.

8. Þessi krossins þúnga byrdi, þér var, drottinn, logd á bak, svo fyrimyndan fylt sú yrdi, þá fórnarvidinn bar Isaak; sá þinn gángurinn sorgar stirdi, af sálu minni tók ómak.

9. Minnist eg á þjáning þina, þig sú mæddi byrdin strid: samnlega fyrir sálu mina, svoddan leid þin gæzkan blid; vegna

þess mér virztu ad sýna, vorkunsemi, nær eg líd.

10. Hold er tregt, minn herra mildi, í hørmúngunum ad fylgja þér; þó eg feginn feta vildi, fótspor þín, sem skyldugt er, viljinn minn er í veiku gildi, þú verdur því ad hjálpa mér.

11. Elsku ged svo þitt eg þekki, þjádum viltu sýna lid; láttu mig, drottinn, einan ekki, í ánaud minni, þess eg bid; nafnid mitt, þó naudir hnekki, nád þín blessud kannist vid.

12. Komir þú undir krossinn stránga, kristin sála, gæt þess hér, ef holdid tekur ad møgla og mánga, minnstu, hver þín skyldan er: láttu, sem þú sjáir gánga, sjálfan Jesúm undan þér.

13. Undir krossi illvirkjanna, aldrei hér þig finna lát; varastu glæpi vondra manna,

á verkum þínum hafdu gát, idka bæn og idrun sanna, elska gjarnan hóf og mát.

14. Haf þú, Jesú, mig í minni, mædu og daudans hrelling stytt; børn mín hjá þér forsjón finni, frá þeim øllum vanda hritt, láttu standa á lífsbók þinni, líka þeirra nøfn, sem mitt!

31. Sálmur.

Prédikun Kristí fyrir kvinnunum.

Lagid: Sá frjáls vid løgmál fæddur er.

Fólkid, sem drottni fylgdi út, fyltist margt ángri hørdu: kvinnurnar grétu sárt med sút, sem hans kvøl aumka gjørdu.

2. Snéri til þeirra son guds sér, sagdi þá herrann mætur: grátid þér ekki yfir mér, ó, Jerúsalems dætur!

3. Sonu ydar og eigin eymd, eflaust þér gráta megid; nálgast sú tíd, sem nú er geymd, nær þér harmandi segid:

4. Sæl nú óbirjan barnlaus er, og brjóst

þau ei sogin vóru; hrynji yfir oss háls-arnir, hædir og fjøllin stóru.

5. Ef giørt er svo vid það græna tré (geta hver til þess nædi), hvad hid þornada þá mun ské? Það trú eg Jesús rædi.

6. O, hvad veraldar virding er, vølt og svikul ad reyna, gæt þess, min sál, og sjádu hér, saunprófad dæmid eina:

7. A pálmasunnudag sjálfur inn, son guds i borg nam rida; ástvinir hans það sama sinn, súngu lof án alls kvida.

8. Fám døgum sidar sjálfur út særd-ur med kross nam gánga; það hlutu hans vinir ad sjá med sút, sorg hjartans báru stránga.

9. Hafi svo verid vølt og flá, verøldin herra sinum, hvers má sér vænta þræll-inn þá? Þess gæt i huga þinum.

10. Þeim, sem hún býdur blidleik sinn,

búin er sorgin mesta: hirtu því aldrei huga þinn, við hana, mín sál, að festa.

11. Sannlega skyldugt segi eg mér, sára þá kvol að gráta, sem, drottinn Jesú, þúngt að þér, þreyngdi í allan máta.

12. Samt er þér ekki þént með því, þótt eg þig aumka vildi; eilífa hátign ertu í, upphafinn, Jesú mildi.

13. Þar má nú heldur aukast af, ángur samvizku minnar, orsök eg til og efni gaf, allrar hörmúngar þinnar.

14. Erviði hef eg aukið þér, of þúngt með syndum mínum: glæpanna, sem eg gjörði hér, galztu á holdi þínu.

15. Hræðist eg, mér sé hulin geymd, sú hefndar pínan stránga, því eg vann til, að eilíf eymd, yfir mig skyldi gánga.

16. En þó gleð eg mig aptur við, ávortinn kvala þinna, þar af öðlast eg frelsi og frið, og forlát synda minna.

17. Angistin sár og sorgar-lát, er sál helzt þjádu mína, snýst í fögnud og fegin-grát, fyrir þá miskun þína.

18. Bid eg nú, Jesú blídi, þig, sem bót mér gjördir vinna: lát eingan gjalda eptir mig, illsku né synda minna!

32. Sálmur.

Um græna og visna tréd.

Lagid: Nú kom heidinna hjálparrád.

Greinir Jesús um græna tréd, getur hins visna einnig med. Vid skulum, sál mín, skoda á ný, skíran lærdóm á máli því.

2. Frjófgunar eikin vöxvud væn, vel-blómgud stód med laufin græn, þegar á jördu sást til sanns, son guds íklæddur holdi manns.

3. Lífsins ávexti ljúfa bar: læknadi Jesús sóttirnar, frá djöfli leysti og daudans pín, daufum gaf heyrn, en blindum sýn.

4. Af hverri grein draup hunáng sætt, hjálprædis kenning fékk hann rædt; øll hans umgeingni ástúdleg, ángrádar sálir gladdi mjøg.

5. Gudi var þekt þad græna tréd, gloddust himnar og jørdin med; i hans fæding þad vitnast vann, og vid Jórdan þá skirdist hann.

6. Réttlætis allan ávøxt bar, inn til krossdauda hlýdinn var, saklausa lambid, son guds einn, af synd og lýtum klár og hreinn.

7. Þó mátti ei þad edla tré, ángurlaust vera á jørdinni: guds reidistormur geisa vann, gekk þvi refsingin yfir hann.

8. Ef þú spyr ad: hvad valda vann, vildi gud láta saklausan, soninn komast i sorgir þær, sem honum var þó hjartakær?

9. Þú skalt vita, ad visnad tré, var mannkyn alt á jørdunne, ofan ad rótum uppþornad, ávøxt ránglætis færdi þad.

10. Skadsemdar tréd, sem skemdi jörd, skipadi drottins reidi hörd, upphöggva, svo þad ekki þar, akrinum sé til spillingar.

11. Vor Jesús mönnum vægdar bad, vinnast mátti ei ad feingist þad, utan hann tæki upp á sig, íllverka gjöldin hryggilig.

12. Herrann íklæddist holdi þá, hingad kom til vor jördu á: visnadri eik gafst vökvan gód, þá vard úthelt hans dýra blód.

13. Saklaus því leid hann sorg og hád, syndugt mannkyn svo feingi nád; hid græna tréd var hrakid og hrist, hér af þad visna blómgadist.

14. Guds dýrdar sæti sitt hold í sonurinn mátti ei hefja því, fyrr en í heimi harda neyd, hafdi þolad og krossins deyd.

15. O, hvad manns hold er heimsku fylt, hryggilega úr máta vilt, viljandi í löstum liggur þad, leikur sér alls kyns glæpumad.

16. Margir ætla, fyrst ekki strax, áfellur

hefndin sama dags, drottinn þá aldrei muni meir, minnast á það, sem gjørðu þeir.

17. Því góða trénu þyrmt var sízt, þurrum fausk mun þá bálið víst; hafi faðirinn hirt sinn son, hefndar mun þrællinn eiga von.

18. Ef nú guðs mildin ástúðlig, óhegnda, sál mín, líður þig, hans þolinmæði haltu hér, hjálpræðis meðal gefið þér.

19. Visnað tré eg að vísu er, vægðu, réttlætis herra, mér: gæzkunnar eikin græn og fín, geymdu mig undir skugga þín.

20. Von er, að mér sé mótkast víst, mun eg umflýa dauðann sízt: holdið má ei fyrir utan kross, eignast á himnum dýrðar hnoss.

21. Tæpti eg mínum trúarstaf, á tréð, sem drýpur húnáng af: sjón hjartans øllu ángri í, upplýsist, nær eg smakka af því.

22. Þegar mér gánga þrantir nær, þér snú þú til mín, Jesú kær, hjartað hressi og huga minn, himneskur náðar vokvi þinn!

33. Sálmur.

Um Kristí krossfesting.

Lagid: Konúng David, sem kendi.

Kom loks med krossins byrdi, Kristur í Hausastad (orþjádur frá eg hann yrdi), edik galli blandad, honum þeir héldu ad: drottinn vor dýrdar mildi, drekka þó ekki vildi, þá hann smakkadi þad.

2. Fals undir fogru máli, fordyltar hræsnin ber, vinátta temprud táli, og trúarlaus idran hér, edik gallblandad er: svoddan súrdreggja vini (þó sjálft glyslega skíni) herrann hrindir frá sér.

3. Pad tek eg víst til þakka, þá þú vilt, drottinn kær, súrt med þér sjálfum smakka. Sé þín miskunin skær, í hverri neyd mér nær! Gallbeiskju bølvunarinnar, og bikarinn heiptarinnar, burttak þú frá mér fjær!

4. Nakinn Jesúm á jørdu, Júdar krossfestu þar, med heiptar sinni hordu, hend-

ur og fæturnar, teygt alt og togad var, gekk svo járngaddur nístur, gegnum lófa og ristur, skinn og bein sundur skar.

5. Tveggja mordíngja milli, miskunar herrann hékk, spádóminn frá eg svo fylli, sem fyr meir um þad gekk, rædir svo ritníng þekk: þjón minn sá einn útvalinn, er med spillvirkjum talinn, forsmán mjøg þúnga fékk.

6. Nú eg minnist á næsta, nakinn þá Adam stód, vid tréd med hørmúng hæsta, hjartasorg, bøl og mód, þvi verk hans voru ei god: innvortis ángrid kvaldi, undir trjánum sig faldi; þess galt øll heimsins þjód.

7. Nú aptur Jesús nakinn, negldur á trénu stód, pindur, húdstrýktur, hrakinn, hjartans bar sáran mód, þó voru øll verk hans gód: einn fyrir eingum faldist, opinberlega kvaldist: þess naut øll heimsins þjód.

8. Horfi eg á hendur þinar, herra minn

Jesú kær, fyrir misgjørdir minar meinin slík lidu þær, blóddreyrinn dundi skær, saurgun sálar og handa, sem mér komu í vanda, af hreint med øllu þvær.

9. Fús var eg fram ad halda, feril glæpanna hér, þess fætur þinir gjalda, þad var til líknar mér. Drottinn, eg þakka þér: fram á fridarins leidir, fótspor mín jafnan greidir, hédan af hvar eg fer.

10. Gud gæfi, mitt hold mætti, med þér krossfestast nú, frá øllum illsku hætti, ósk mín er dagleg sú, minn herra, þad veizt þú, upp á þad ønd mín kynni, óhindrud gæzku þinni þjóna med þýdri trú.

11. Einn med illrædismønnum, allir þig héldu þá, sem í heilagleik sønnum, sjálfur komst himnum frá; nú eg þess njóta má, af því eg er útvalinn, med ødrum guds børnum talinn, þar treysti eg eflaust á.

12. Eg mun æ, medan hjari, minnast

á krossinn þinn, heimsins ljúfi lausnari, lífgar það huga minn, hvort eg geing út eda inn, af innstum ástargrunni, ætíd med hjarta og munni, segjandi hvert eitt sinn:

13. Jesú Kristí kvol eina, á krossinum fyrir oss skén, sé mín sáttargjørd hreina, og syndakvittunin, af sjálfum gudi, sén, upp á það ønd mín vonar, í nafni fødurs og sonar, og heilags anda, amen!

34. Sálmur.

Fyrsta ord Kristí á krossinum.

Lagid: Lifandi gud, þú lít þar á.

Þegar kvalarar krossinn á, keyra vorn herra gjørdu, flatur med trénu lagdur lá, lausnarinn nidur á jørdu; andlitid horfdi í þeim stad, og augun hans blessud himnum ad, hann stundi af ángri hørdu.

2. Sinn fadm alt eins og barnid blítt, breiddi mót fødurnum kæra, blódid dundi

og tárin titt, titradi holdid skæra. Hér skoda, madur, huga þinn, hvad kunni meira nokkurt sinn, drottinn til hefndar hræra?

3. Óvinum fridar blídur bad, brunnur miskunarinnar, hann vill þeir njóti einn-inn ad, ávartar pinu sinnar, sagdi: Fadir, þeim fyrirgef þú! forblindadir ei vita nú, sjálfir hvad vont þeir vinna.

4. Lausnara þinum lærdu af, lunderni þitt ad stilla (hógværdar dæmi gott hann gaf), nær gjøra menn þér til illa: blót og formæling varast vel, á vald guds allar hefndir fel, heipt lát ei hug þinn villa.

5. Þótt þú vid adra saklaus sért, saunlega skalt þess gæta, samt fyrir gudi sekur ert, sá á þig frjálst ad græta; illir menn eru i hendi hans, hirtingarvøndur syndugs manns, eingiun kann þess ad þræta.

6. Óvinum ills þó óskir hér, ei minkar heiptin þeirra, óþolinmædi eykur þér,

afrækir bod þins herra. Þú styggir gud med svoddan sid, samvizkan mjøg þar sturl-ast vid, tjón þitt verdur því verra.

7. Upplýstu hug og hjarta mitt, herra minn Jesú sæti, svo ad eg dýrdar dæmid þitt, daglega stundad gæti; þeir, sem ófor-þént ángra mig, óska eg helzt ad betri sig, svo hjá þér miskun mæti.

8. Heimsins og djøfuls hrekkja-vél, hold-id þrálega villa, þess vegna ekki þekki eg vel, þó nú margt gjøri eg illa; beri svo til, eg blindist hér, bid þú þá, Jesú, fyr-ir mér, þad mun hefnd harda stilla.

9. Eg má vel reikna annan mig, einn í flokk þeirra manna, sem í kvølinni þjádu þig, þad voru gjøld syndanna; en þú, sem bættir brot min hér, bid þú og líka fyrir mér, svo fá eg frelsun sanna.

10. Fyrst þú badst fridar fyrir þá, er forsmán þér gjørdu mesta, vissulega eg

vita má, viltu mér alt hid bezta; því eg er guds barn og bródir þinn, blessadi Jesú, herra minn, nád kann mig nú ei bresta.

11. Allra sídast þá eg á hér, andláti minn ad gegna, sé þá, minn gud, fyrir sjónum þér, sonar þíns pínan megna, þegar hann lagdur lágt á tré, leit til þín augum grátandi, vægdu mér þá hans vegna!

35. Sálmur.

Um yfirskriptina á krossinum.

Lagid: Náttúran øll og edli manns.

Utskript Pílatus eina lét, yfir krossinum standa: Jesús nefndur af Nazaret, nýr kóngur Gydinga landa. Drottni med sann, dómarinn fann, dauda søk einga stærri. Margur las þad, í þessum stad, því hann var borg svo nærri.

2. Þad var ritad og þanninn sett, í þrennslags túngumáli. Valdsmenn Júda

það vissu rétt, vilja því Pilatus brjáli; hann annsar greitt, ei skyldi neitt, umbreytt, og framar tjádi: hvad skrifad er, skal standa hér. Svo skedi af drottins rádi.

3. Þar nú á krossi herrann hékk, hér ad, min sála, gætum, virdingar titil fagran fékk, med forprís sakleysis mætum, ad hjálparfús, heitir Jesús, heimsins lausnarinn gódi, hver djøfli frá, oss frelsa má, flekklaus med sínu blódi.

4. Nazarenus hann nefnist þar: náttúru spilling manna, fráskilinn einn ad vísu var; velþekka hlýdni sanna, sýndi hann hreint, ljóst bædi og leynt, lifanda gudi einum, hans tignar son, trúr, forsjáll þjón, tryggur í øllum greinum.

5. Kóngur Gydinga klár og hreinn, í krapti gudlegum drottnar, sá Davids stól skal erfa einn, aldrei hans ríki þrotnar: Israels hrós, heidinna ljós, heitinn forfedrum

leingi, svoddan titil, sómdi rétt vel, sál mín, þinn herra feingi.

6. Svoddan virdíngu vildu hann, vondir Gydíngar sneida, heiptar øfundin í þeim brann, af því Pilatum beida, ordtak þad brátt, á annan hátt, úr færa settum máta; hann kvad vid nei, því þad vill ei, þeim drottinn veitast láta.

7. Dramblátum setur drottinn skamt, med djørfúng sína og hrekki, þeim lidst, svo sem hann leyfir framt, leingra komast þeir ekki; alt skal mitt traust, efnnarlaust, á hans makt jafnan standa, hvad munu mér þá mennirner, mega í nokkru granda?

8. Í þrennslags túngum var þetta skrád, því ad vor herrann mildi, vildi sín elska, ást og nád, allri þjód birtast skyldi; hvert túngumál, med huga og sál, heidri þig, Jesú gódi, sem kvølin þín, og krossins pín, keypti frá synda módi.

9. Gefdu, ad módurmálid mitt, minn drottinn, þess eg beidi, frá allri villu klárt og kvitt, krossins ord þitt útbreidi, um landid hér, til heidurs þér, helzt mun þad blessun valda, medan þín nád, lætur vort lád, lýdi og bygdum halda.

10. Handskript var ein yfir høfdi mér, hún mína sálu grætti; ønnur stód, Jesú, yfir þér, sem ángur vors hjarta bætti. Jesú, þú ert, útvalinn bert: undir kóngs-stjórnun þinni, árla og síd, um alla tíd, óhætt er sálu minni.

36. Sálmur.

Um skiptin á Kristi klædum.

Lagid: Hvar mundi vera hjartad mitt.

Strídsmenn þá høfdu krossfest Krist, klædn-ad hans tóku snart, skiptu í stadi fjóra fyrst, fá skyldi hver sinn part, á kyrtil prjónadan ljóst med list, løgdu þeir hlut-

fall djarft; fólskuverk medan fullgjørdist, fólkid á horfdi margt.

2. Ritning sú eina uppfylt er, ádur var þar um skrád: skrúda minum þeir skiptu sér, skirlega þad er tjád; hlutfallid yfir fat mitt fer, sæ eg þess eiminn gád. Set madur slikt fyrir sjónir þér, sjá drottins miklu nád.

3. Nú máttu skilja nakinn var, negldur drottinn á kross, opinbert sáu allir þar, útrunninn dreyra-foss; svoddan forsmán guds sonur bar, sannlega fyrir oss, hér gefst øllum án hylmingar, himneskt miskunar hnoss.

4. Kalla eg merki klædin hans, kristnina í heimi hér, um fjórar áttir foldar ranns, flokkur sá dreifdi sér; lifkyrtill þessi lausnarans, líknarord blessad er: vilji því skipta skynsemd manns, skilning sannleiksins þver.

5. Ei lét vor drottinn audlegd há, ept-

ir í þessum heim, klæðin, sem hann bar holdi á, en hvorki gull né seim; þó mátti ei hans móðir fá, hið minsta af öllum þeim, illir menn hendi yfir þau slá; aldrei því dæmi gleym.

6. Safna hóflega heimsins auð, hug-sýkin sturlar geð: þigg af drottni þitt dag-legt brauð, duga lát þér þar með; holdið þá jörðin hylur rauð, hlotnast má ýms-um féð; svo þig ei ginni girndin snauð, gæt vel, hvað hér er sked.

7. Stríðsmanna heipt og harðýðge, herr-ans kvöl gat ei mýkt: þó viti, nóg hann særður sé, sinnið var illsku-ríkt. Þeir, sem fátækan firra fé, fólsku-verk drýgja slíkt. Guð láti þig ei glæp þann ske, þú gjörir annað þvílíkt!

8. Nakinn á krossi hékkstu hér, herra minn, guð og mann, fullnaðar borgun feing-in er, fyrir mig syndugan; þá fórn drott-

inn og sál min sér, sú gledst, en blídkast hann, brúdkaups klædnad tilbjóstu mér, þann bezta eg girnast kann.

9. Hentuglega féll hlutur sá, herra minn Jesú kær; þú lézt mig auman finna og fá, fagnadar ord þin skær: þeim klædafaldi þreifa eg á, þegar mig hrygdin slær, straumur eymdanna stødvast þá, styrk nýan hjartad fær.

10. Hér þó nú skipti heimurinn, hlæandi audi sin, endast sá glaumur eitthvert sinn, þá æfin lifsins dvín; mér láttu hlotnast, herra minn, hlutfall næst krossi þin, svo dýrdarfegursti dreyri þinn, drjúpi á sálu min!

37. Sálmur.

Annad ord Kristi á krossinum.

Lagid: Væri nú gud oss ekki hjá.

Uppreistum krossi herrans hjá, hans módir standa nádi, sverdid, sem fyrr réd Si-

mon spá, sál og líf hennar þjádi, Jóhannes einnig Jesú kær, jafnt var þar líka staddur nær, gløgt sá að øllu gádi.

2. Sinni módur hann segja réd: Son þinn lít þú þar kvinna; vid lærisveininn líka med, lausnarinn blítt nam inna: sjá þú og módir þína þar, þadan í frá (sem skyldugt var) sá tók hana til sinna.

3. Sá sem hlýdninnar setti bod, sinni blessun réd heita, þeim er foreldrum styrk og stod, stunda, med elsku ad veita; svoddan dygdanna dæmid hér, drottinn vor sjálfur gaf af sér børnunum eptir ad breyta.

4. Girnist þú, barn mitt, blessun fá, bjørg lífs og gæfu fína, foreldrum skaltu þínum þá, þóknun og hlýdni sýna; úngdóms þverlyndid optast nær, ólukku og slis ad launum fær; hrekkvísa hefndir pína.

5. Ekkjurnar finna einninn hér, ágætis huggun blída; Jesús alt þeirra áng-

ur sér, umsjón þeim veitir fríða, ef þær með hreinum hug og sið, halda sig drottins pínu við, og hans hjálpræðis bíða.

6. María, drottins móðir kær, merkir guðs kristni sanna, undir krossinum optast nær, ángur og sorg má kanna. Til hennar litur þó herrann hýrt, huggunar orðið sendir dýrt, og forsjón frómra manna.

7. Það reyníst opt í heimi hér, hlutfall drottins ástvina, hormúnga sverðið sárt þá sker, sæld lífsins gleður hina, hverjir þó Kristum hata mest, hefir það laungum viðgeingizt, lítt vill því ángri lina.

8. En þeir, sem Jesúm elska af rót, undir hans krossi standa, herrans blóðfaðmi horfa mót, hvern þeir líta í anda: trúar og vonar sjónin sett, sár hans og benjar skoðar rétt, það mýkir mein og vanda.

9. Jesús einninn með ást og náð, aptur til þeirra lítur, gefur hugsvölun, hjálp

og ráð, harmabönd af þeim slítur; aðgæt-
in föðurs augun klár, öll reiknar sinna
barna tár, aðstoð þau aldrei þrýtur.

10. Jeg lít beint á þig, Jesú minn,
jafnan þá hrygðin særir; í mínum krossi
krossinn þinn, kröptuglega mig nærir; sér-
hvert einasta sárið þitt, sannlega græðir
hjartað mitt, og nýjan fögnuð færir.

11. Þá eg andvarpa, óska og bið, aug-
unum trúar minnar, lít eg hvert einast
orðið við, upp til krosspínu þinnar; strax
sýna mér þín signuð sár, syndugum manni
opinn stár, brunnur blessunarinnar.

12. Gleðistund holds þá gefur mér, guð
minn að vilja sínum, upp á þig, Jesú, horfi
eg hér, hjartans augunum mínum; auðlegð-
ar gæðin líkamlig, láttu þó aldrei villa mig,
frá krossins faðmi þínum.

13. Jónas sat undir einum lund, eingra
meina því kendi, hádegis sólar hita stund,

hann ei til skada brendi; Jesú krossskugga skjólid hér, skýlir þó lángt um betur mér, fyrir guds hefndar hendi.

14. Hvort eg sef, vaki, sit edur stá, í sælu og hættum nauda, krossi þínum eg held mig hjá, horfandi á blód þitt rauda; lát mig einninn, þá æfin þver, út af sofna á fótum þér, svo kvídi eg sízt vid dauda.

38. Sálmur.

Um brígzlin, er Jesús leid á krossinum.

Lagid: Jesús, sem ad oss frelsadi.

Þeir, sem ad Kristi krossi senn, komu og fram hjá geingu, hristu med hádúng höfuden, honum til brigzlis feingu, heitord sín hefdi hann haldid lítt, herrans musteri ad brjóta, á þremur dögum annad nýtt, efna med bygging fljóta.

2. Tveir lugu svoddan falsmenn fyrst, fyrir Kaifas dómi, af því hafdi þad útborizt, eptir fjölmennis rómi; þessir þó hafi

heyrt og séd, herrans jardteiknir fridar, lygin þeim betur gafst um ged: geingur svo enn til vidar.

3. Öldúngar landsins, fólkid flest, og flokkur heidinn strídsmanna, herrann vorn Jesúm hæddu mest, med høfdíngjum prest-anna, søgdu: ef ertu son guds kær, sá þig med krapti stydur, kom þá hér, svo þad sjáum vær, sjálfur af krossi nidur.

4. Hann, sá ed ødrum hefir hér, hjálpad og læknad marga, megnar nú ekki ad sønnu sér, sjálfum úr neyd ad bjarga. Svoddan hádyrdi, hróp og dár, hlaut þá Jesús ad lida, stód þad yfir um stundir þrjár, stutt var andláts ad bida.

5. Þá fram hjá Kristi krossi nú, kals-andi held eg gánga, sem ekki af hjartans ást og trú, elska hans pinu stránga, hei-lagleik sinum hrósa fri, vid holdsins fýsn sig binda, sidan falla ørvænting í, eda for-herding synda.

6. Ad þínum krossi, Kristi kær, kem eg, sem einn framandi, gef þú mér leyfi ad gánga nær, ged mitt styrki þinn andi, svo eg hugleidi, hvad til kom, hádúng, brígzl-ord og pinn, leidstu, manngæzku mildin fróm, móti andláti þínu.

7. Sál mín og líf þær sæmdir hlaut, sjálfs guds musteri ad heita, í skírninni því eg þín ad naut, þad nam guds andi veita; sídan hefir þad syndin mørg, sárlega gjørt ad brjóta, holds náttúran því elsk-ar ørg, athæfid heimsins ljóta.

8. Á þremur døgum þar á mót, því hét eg morgu sinni, med idrun, trú og yf-irbót, aptur þad bætast kynni. Æ, hvad veitir slíkt ervitt hér, efnin og dug vill þverra; brígzlid, sem til var búid mér, bar því Jesús, minn herra.

9. Í velgeingninni eg hrósa hátt, hraust-leika trúarinnar, í mótlætinu hún bilar

brátt, brest finn eg stóran hennar: eing-inn fullkominn á mér sést, ávøxtur dygda sætur, bar því fyrir mig brigzlid vest, blessadur Jesús mætur.

10. Hjálpa læzt eg med heilnæm ráð, hinum, sem illa breyta, sjálfs míns lýta því sízt fæ gáð, svoddan má blindni heita; mér var þar stærsta minkun að, mátti háð-yrðum kvíða, burttók nú Jesús bølid það, brigzlin því vildi hann líða.

11. Jesú, í þinu andláte, yfir þig brigzl-in dundu, að svo í fridi ønd min sé, á minni dauðastundu; háðúng leidst þú af øllum einn, alla frá háðúng leystir, aldrei tap-ast sá nokkurr neinn, er nafn þitt upp á treystir.

12. Nær sem hrekkvísra háðúng ný, hjartað mitt sárt vill stánga, undir þinn kross eg feginn flý, fram hjá skal eigi gánga; þar stend eg kyrr, þó kals og spé,

kveiki mér heims óblída, upp á þig, Jesú, einn eg sé, alt vil eg með þér lída.

13. Fyrst þú varst hæddur, herra, þá, harmakvol leidstu slíka, svo heidri þig nú hédan í frá, himnar og jørdin líka. Allir einglar og øll heimsmynd, undir þitt vald sig hneigi, og eg þar upp á, aum mannkind, amen af hjarta segi.

39. Sálmur.

Um ræníngjans idran.

Lagid: Einn herra eg bezt ætti.

Annar ræníginn ræddi, sem refsad þad sinn var, herrann vorn Jesúm hæddi, hann gaf þetta andsvar: ef þar von er til nokkur, ad þú guds sonur sért, hjálpa þér og svo okkur, úr þessum naudum bert.

2. En hinn þar upp á gegndi: ekki hrædist þú gud. Hverjum straffs heiptin hegndi, hún var rétt forþénud; vid megum vel medtaka, verka betalíng þann, en þessi er alls án saka; eptir þad sagdi hann:

3. Hugsa þú til mín, herra, þá heldur þú ríki þitt. Ást drottins ei nam þverra, andsvar lét heyra sitt: sannlega eg þér segi (sú er huggunin vís), því skalt á þessum degi, mér þjóna í Paradís.

4. Sjá hér fyrst straffið synda, sála mín, hryggilegt, forherding hjartans blinda, þó holdið kveljist frekt. Gefðu mér, Jesú góði, eg gegni vel hirting þín, með trú og táraflóði, og tjái þér brotin mín.

5. Ræningjans iðrun eina, athugum líka með: hann gjörði játning hreina, hataði íllverk sked; því sagði hann væri að vonum, verðlaunin ránglætis; ávítun veitti honum, sem vildi ei gæta þess.

6. Hann trúði, á himnaríki, hefði vor Jesús ráð, þó syndugra sýndist líki: svo treysti á hans náð; með blygðun og hrelldum huga, herrann sín minnast bað: ljúflega lét sér duga, loforð ef feingi það.

7. Hróp og hárreysti gjørdu, heidnir og Júdar þar, kríngum krossinn á jørdu, med kals, brígzl og hádúngar; svaradi ei son guds neinu, þó sjálfan þad snerti hann, en syndugs manns ordi einu, án dvalar gegnavann.

8. Sætt mér fyrir sjónum skartar, sæll Jesú, gæzkan þín: þér gekk heldur til hjarta hans neyd, en sjálfs þíns pín; sama hefir þú sinni, vid syndugar skepnur hér, því aldrei elsku þinni, aptur, minn herra, fer.

9. Illvirkinn hafdi unnid, ódádaverkin stærst, gøtu glæpanna runnid, greitt fram í daudann næst; en Jesús ekki vildi, á þad neitt minnast nú, svo var mikil hans mildi; min sál, þad hugleid þú.

10. Einginn ørvænta skyldi, þó idrazt hafi seint: som er guds sonar mildi, sé annars hjartad hreint, því hvorki vid stadi né stundir, stilud er drottins nád; alt fram

andlátið undir, oss býðst hans hjálparráð.

11. En þú skalt ekki treysta, óvissri dauðastund, né guðs með glæpum freista, gjørandi þér í lund, náðar-tíminn sé næsta, nógur høndum fyrer; slíkt er hættusemd hæsta; henni guð forði mér!

12. Svo margt eg syndgað hefi, sorgin mig sturlar nú, iðrun guðs náð mér gefi, glóandi von og trú. Herra Jesú hjartkæri, hugsa þú til mín, þá, dapur er dauðinn nærri, og drag mig kvølum frá.

40. Sálmur.

Þriðja orð Kristi á krossinum.

Lagið: Skaparinn stjarna, herra hreinn.

Upp á ræningjans orð og bón, annsaði guðs hinn kæri son: Þú skalt, sannlega segi eg þér, sælu-víst hafa í dag með mér.

2. Sjáðu með gætni, sál mín kær, sønn

idran hverju kraptad fær; upp á þad dæmid er hér rétt, øllum til lærdóms fyrirsett.

3. Reidi drottins þá uppegnd er, yfir ránglæti mannsins hér, idranin blidkar aptur gud, ei verdur syndin tilreiknud.

4. Þó komi høstug hefndin brád, hrein idran jafnan finnur nád: mitt í standandi straffi því, stillist guds reidi upp á ný.

5. Samvizku orma sárin vest, sønn idran jafnan grædir bezt, hugsvalar sál og huggar ged, heilaga eingla gledur med.

6. Bæn af idrandi hjarta hýr, hún er fyrir gudi metin dýr; herrann Jesús á hverri tid, henni gaf jafnan andsvør blid.

7. Sem Móises med sínum staf, sætt vatn dró fordum steini af, eins fær idrandi andvarp heitt, út af guds hjarta miskun leidt.

8. Játning min er sú, Jesú minn, jeg er, sem þessi ræninginn, já, eingu betri

fyrir augsýn þín, ef þú vilt reikna brotin mín.

9. Kem eg nú þínum krossi að, kannast þú, Jesú minn, við það, syndanna þúngi þjakar mér, þreyttur eg nú að mestu er.

10. Alnakinn þig á einu tré, út þínar hendur breiðandi, sárin og blóðið signað þitt, sér nú og skoðar hjartað mitt.

11. Þar við huggar mín sála sig, svoddan alt leiðstu fyrir mig: þíns hjartadreyra heiløg lind, hreinsar mig vel af allri synd.

12. Krossins burtnuminn kvølum frá, kóngur ríkir þú himnum á: herra, þegar mig hrellir pín, hugsaðu í þinni dýrð til mín.

13. Segðu hvern morgun svo við mig, sæti Jesú, þess beiði eg þig: í dag þitt hold í heimi er, hjartað skal vera þó hjá mér.

14. Í dag (hvern morgun eg svo bið),

aldrei lát mig þig skiljast vid; hugur, sinni og hjartad mitt, hugsi og stundi á ríkid þitt.

15. Eins þá kemur mín andláts-tíd, ordin lát mig þan heyra blíd: í dag (segdu) skal sálin þín, sannlega koma í dýrd til mín.

16. Herra minn, þú varst hulinn gud, þá hædni leidst og krossins naud, þó hafdir þú med hæstri dád, á himnaríki vald og rád.

17. Daudanum mót mér djorfúng ný, daglega ver af ordi því: í dag, þá lídur ei lángt um þad, leidd verdur ond í sælu stad.

18. O Jesú, sén ordin þín, andláts sídasta huggun mín. Sál minni verdi sælan vís, med sjálfum þér í Paradís.

41. Sálmur.

Þad fjórda ord Kristí á krossinum.

Lagid: Af djúpri hrygd ákalla eg þig.

Um land gjorvalt vard yfrid myrkt, alt nær frá sjøttu stundu, sólin því ljóma sinn fékk byrgt, senn til hinnar níundu: Gud minn (Jesús svo hrópar hátt), hvar fyr-

ir gleymdir þú mér brátt? Svoddan, min sál, vel mundu.

2. Einginn skal hugsa, ad herrann þá, hafi med efa og brædi, hrópad þanninn og horfid frá, heilagri þolinmædi. Syndanna krapt og kvalanna stærd, kynnir hann oss, svo verdi hrærd, hjortun frá hrekkja ædi.

3. Sólin blygdast ad skína skær, þá skap-ara sinn sá lída; hún hafdi ei skuld (þad vitum vær) þess voda-meinsins strída. O, hvad skyldi þá skammast sín, skepnan, sem drottni jók þá pín, med hrygd og hjart-ans kvída.

4. Avi, hvad má eg aumur þræll, ángrád-ur nidur drjúpa, þá eg heyri, minn herra sæll, sú harma bylgjan djúpa, gekk yfir þig, þá galztu min; gjarnan vil eg ad fótum þín, feginn fram flatur krjúpa.

5. I yztu myrkrum um eilífd er, óp og gnistran tannanna, hefndar-straff þad var

maklegt mér, fyrir margfjøldann glæpanna; frá því, Jesú, þú frelstir mig, frekt geingu myrkrin yfir þig, svo skyldi eg þá kvøl ei kanna.

6. Í svortu myrkri það sama sinn, sorgar-raust léztu hljóma, þá hrópaðir þú mig, herra, inn, í himneskan dýrðar-ljóma; í því ljósi um eilíf ár, úthrópa skal mín raustin klár, lof þinna leyndardóma.

7. Synda, sorga og mótgángs með myrkin svo opt mig pína, að glögt fær ekki sálin séð, sælu-geislana þína; Jesú, rétt-lætissólin sæt, syrgjandi eg það fyrir þér græt, harma-raust heyr þú mína.

8. Guð minn, segi eg gjarnan hér, geist þó mig sorgin mæði, Jesú, eg læri nú það af þér, það skulu mín úrræði: gjørvøll þá heimsins gleðin dvín, guð minn, eg hrópa vil til þín: guð minn alt bøl mitt græði.

9. Yfirgefinn kvað son guðs sig, þá særði hann kvølin megna; yfirgefur því aldrei

mig, eilífur gud hans vegna; fyrir þá herr-ans hrygdar-raust, hæstur drottinn mun efalaust, grátbeidni minni gegna.

10. Þá sólar-birtunni eg sviptur er, sjón og heyrn tekur ad dvína, raust og málfæri minkar mér, myrkur daudans sig sýna, í minni þér, drottinn sæll, þá sé, sonar þíns hróp á krossins tré, leid sál til lífsins mína!

42. Sálmur.

Fimta ord Kristí á krossinum.

Lagid: Eins og sitt barn, fadir ástargjarn.

J sárri neyd, sem Jesús leid, sagdi hann gløgt: mig þyrstir. Svo ritníng hrein, í hverri grein, uppfyltist ein. Um þad mig ræda lystir.

2. Strax hljóp einn ad, þá heyrdi þad, hitta njardarvøtt kunni, lét á reyrprik, drap í edik, med ílt tilvik, og bar Jesú ad munni.

3. Forundrast má, min sál, þar á, mad-urinn hver þess gætir, ad hann sem rád,

hefir með dáð, á himni og láð, hörmúng þvílíkri mætir.

4. Hann sá sem vín, af valdi sín, úr vatni sætt tilreiddi, með sorgar-skikk, fékk súrt edik, fyrir svala drykk, þá sárt hann þorstinn neyddi.

5. Því mundi ei hér, til hlífðar sér, herrann edikið líka, sem vín ágætt, gjöra vel sætt, fyrst gat það bætt, hans guð-dóms maktin ríka?

6. Komin var tíð, kraptaverk fríð, Krist-ur ei gjöra skyldi; hin stundin þá, fyrir hendi lá, hrygð, kvöl og þrá, herrann vor líða vildi.

7. Kraptaverk hrein, kendu þá grein, að Kristur guðs son væri, en kvölin hans, sýndi til sanns, að syndugs manns, sektir og gjöld hann bæri.

8. Guðs einka son, gjörðist vor þjón, þá græddi hann mein og kvíða; offurlamb

bezt, hann ordinn sést, fyrir utan brest, í því hann kvøl nam lída.

9. Af strídi því, sem stód hann í, styrkleiki manns náttúru, þreytast mjøg vann, því þyrsti hann, þádi vokvann, þó af ediki súru.

10. Í annan stad, merk, madur, þad, og minnst þess hverju sinni: ad herrann Krist, hefir mest þyrst, af ást og lyst, eptir sáluhjálp þinni.

11. O madur, nú, þeink þar um þú, þinn hugur blygdast skyldi: gud þyrsti hér, ad hjálpa þér, en hjartad þitt er, óþyrst eptir hans mildi.

12. Heyr þú, sál mín, talar til þín, trygda brúdguminn gódi: þyrstur eg er, í hrygdum hér, svo hjálpa eg þér, úr hættu kvalanna flódi.

13. Ber honum sízt, þess bid eg víst, beiskan drykk hræsnis anda; ordin hans

hrein á alla grein, fyrir utan mein, ó-
brjálud láttu standa.

14. Upp á ord þín, svarar sál mín, sorgin þó málid heptir: þyrst er eg nú, og þad veiztú, þýdi Jesú, þinni miskunsemd eptir.

15. Ekki er hjá mér, þad þyrstum þér, þori eg nú fram ad bjóda, nema fá tár, trú veik, þó klár, sem til þín stár, tak þad og vird til góda.

16. Lof, dýrd sé þér, lausn fékkstu mér, og lézt þig svo miklu kosta; hjartad á ný, huggast af því, ad eg er frí, frá eilífum kvala-þorsta.

43. Sálmur.

Sjøtta ord Kristí á krossinum.

Med hymna lag.

Eptir ad þetta alt var sked, edikid Jesús smakka réd, þrótt og lífskrapta þverra fann, þad er fullkomnad sagdi hann.

2. Ord þins herra med ást og trú, athuga skyldir, sál min, þú; ef þeirra grundvøll sannan sér, sæta huggun þan gefa þér.

3. Fyrst skaltu vita, ad gud útgaf, greinilegt løgmál himnum af; hann vill, ad skuli heimi í, hver madur lifa eptir því.

4. Algjørt réttlæti ljóst og leynt, líkama, sál og gedid hreint, syndalaus ord og atvik med, af oss løgmálid heimta réd.

5. Hugurinn vor og hjartad sé, í hreinni elsku rétt brennande, fyrir utan hræsni, brædi og bann, bædi vid gud og náúngann.

6. Hver þetta gæti haldid rétt, honum var lifid fyrisett, en ef í einu út af brá, eilíf fordæming vid því lá.

7. Einginn madur frá Adam fyrst, eptir þann dag hann syndgadist, fullnægju gat því gjørt til sanns; geingur þad lángt yfir edli manns.

8. Obærileg var allra sekt, eptir því drottinn gekk svo frekt, annadhvort skyldi uppfylt þad, eda mannkynid fortapad.

9. Jesús eymd vora alla sá, ofan kom til vor jordu á, hædum himna upprunninn af, undir løgmálid sig hann gaf.

10. Viljuglega i vorn stad gekk, var sú framkvæmdin gudi þekk: fødurnum hlýdni fyrir oss galt, fullkomnadi svo løgmál alt.

11. En svo ad synda sektin sked, sannlega yrdi forlikt med, og bølvan løgmáls burtu mád, beiska kvøl leid og daudans hád.

12. Þá hann nú hafdi alt uppfylt, sem oss bar sjálfum ad gjøra skylt, og bæta øll vor brotin fri, berlega vildi hann lýsa því.

13. Þess vegna herrann hrópa nam, hartnær á krossi stiginn fram, ad oss i voru andláte, øll hans verdskuldan huggun sé.

14. Svoddan adgæt þú, sála min, sonur

guds hrópar nú til þín, hvad þér til frelsis þéna kann: það er fullkomnad, segir hann.

15. Fullkomnad lögmál fyrir þig er, fullkomnad gjald til lausnar þér, fullkomnad alt það fyrir er spád, fullkomna skalt þú eignast nád.

16. Herra Jesú, eg þakka þér, þvílíka huggun gafstu mér, ófullkomleika allan minn, umbæti guddóms kraptur þinn.

17. Hjálpa þú mér, svo hjartad mitt, hugsi jafnan um dæmid þitt, og haldist hér í heimi nú, vid hreina samvizku og rétta trú.

18. Upp á þessi þín ordin traust, óhrædd-ur dey eg kvídalaust, því sú frelsis full-komnan þín, forlíkad hefir brotin mín.

44. Sálmur.

Sjöunda ordid Kristí á krossinum.

Lagid: Herra gud í himnaríki.

Hrópadi Jesús hátt í stad, holds megn og

kraptur dvínar; eg fel minn anda, frelsarinn kvad, fadir, í hendur þínar.

2. Þú, kristinn madur, þeink upp á, þíns herra beiskan dauda, ad ordunum hans og einninn gá, eru þau lækning nauda.

3. Jesús haldinn í hæstri kvöl, hladinn med eymdir allar, davurt þá adgekk daudans böl, drottinn sinn födur kallar.

4. Herrann vill kenna þar med þér, þín ef mannraunir freista, gódlyndur fadir gud þinn er, gjörir þú honum ad treysta.

5. Fyrir Jesúm þú fullvel mátt, födur þinn drottinn kalla, en þó þig krossinn þvíngi þrátt, þad mýkir hörmúng alla.

6. Eins og fadirinn aumkar sig, yfir sitt barnid sjúka, svo vill gud einninn annast þig, og ad þér í miskun hjúkra.

7. Einninn sýna þér ord hans klár, ódaudleik sálarinnar, þó kroppurinn verdi kaldur nár, kreinkist ei lífid hennar.

8. Hvar hún finnur sinn hvíldar-stað, herrann sýnir þér líka: hönd guðs þíns föðurs heitir það; hugsa um ræðu slíka.

9. Viljir þú eptir endað líf, eigi þín sál þar heima, undir hönd drottins hér þá blíf, hans boðorð skaltu geyma.

19. Láttu guðs hönd þig leiða hér, lífsreglu halt þá beztu: blessað orð hans, sem boðast þér, í brjósti og hjarta festu.

11. Hrind þú ei frá þér herrans hönd, hún þó þig typta vildi, legg heldur bæði líf og önd, ljúflega á drottins mildi.

12. Hér þegar mannleg hjálpin dvín, holdið þó kveini og sýti, upp á hönd drottins augun þín, ætíð í trúnni líti.

13. Að morgni og kvöldi minnst þess vel, máls upptekt láttu þína: af hjarta eg þér á hendur fel, herra guð, sálu mína.

14. Svo máttu vera viss upp á, vilji

þér dauðinn granda, sála þín mætir miskun þá, millum guðs föðurs handa.

15. Hún finnur ekkert hrygðar-stríð, hörmúng né mæðu neina, í friði skoðar ætíð blíð, ásjónu drottins hreina.

16. Eptirtekt mér það einninn jók, er eg þess gæta kunni: andláts bæn sína sjálfur tók, son guðs af Davíðs munni.

17. Bæn þína aldrei bygðu fast, á brjóstvit náttúru þinnar, í guðs orði skal hún grundvallast, það gefur styrk trúarinnar.

18. Vér vitum ei, hvers biðja ber, blindleikinn holds því veldur; guðs orð sýnir þann sannleik þér, sæll er sá þar við heldur.

19. Vertu, guð faðir, faðir minn, í frelsarans Jesú nafni; hönd þín leiði mig út og inn, svo allri synd eg hafni.

20. Höndin þín, drottinn, hlífi mér, þá heims eg aðstoð missi, en nær sem þú mig hirtir hér, hönd þína eg glaður kyssi.

21. Daudans stríd af þín heilog hond, hjálpi mér vel ad þreya; medtak þá, fadir, mína ond, mun eg svo gladur deya.

22. Minn Jesú, andláts ordid þitt, í mínu hjarta eg geymi; sé þad og líka sídast mitt, þá sofna eg burt úr heimi.

45. Sálmur.

Um Jesú dauda.

Lagid: Fadir vor, sem á himnum ert.

Þá frelsarinn í fodurs hond, fól nú blessadur sína ond, nidur sitt høfud hneigdi fyrst, herrann, í því hann sáladist. Drottinn vor þanninn dó á tré, dásemd kunni ei meiri ske.

2. Sánkti Páll segir í sannri raun, syndarinnar sé daudinn laun; bana-spjót hans eru brotin ljót, bodordum drottins gjørd á mót. Sá skal deya, sem syndgar hér, svoddan úrskurdur réttur er.

3. En þad hér heima átti sízt, af því Jesús er saklaus víst: af helgum anda med hreinum sid, hann var getinn í meyar kvid, guds fødurs veru fegurst mynd, frjáls lifdi og dó af allri synd.

4. Hvorki refsing né heljar bad, hafdi nú Jesús forskuldad; hvad kom þá til, ad herrann leid, harda pínu og beiskan deyd? Eda hvar fyrir hirtist hann, hegningar til sem aldrei vann?

5. Guds andi þar á gjørir skil, greinir þvílíka orsök til: vegna misgjørda vorra hér, vissulega hann særdur er, því drottinn lagdi svo fyrir sann, syndirnar vorar upp á hann.

6. Sjá hér, min sál, fyrir syndir þín, sonur guds lidur kvol og pín: hann dó fyrir þig, sem daudans bad, dárlega hafdir forskuldad; hann lét sitt líf, svo lifdir þú, lífs eilífs von því áttu nú.

7. Á mig var fallin þýngsta þraut, því að eg drottins lögmál braut: samvizku særði synda gráð, svo fékk dauðinn sterk yfirráð, til fordæmingar mér fjöturinn hans, fastlega héldu víst til sanns.

8. Lögmál safnaði sektum mér, sektinni dauðinn eptir fer, dauðinn til dómsins dregur snar, dómurinn straffið úrskurðar, straffið um eilífð aldrei dvín, eilíf því var hin þýngsta pín.

9. Lögmálið hér sig forgreip fyrst, feldi það dóm yfir herrann Krist: það bauð, að sá bölvaður sé, sem bana líður á einu tré; djarflega eptir því dauðinn gekk, drottinn frá lífi skilið fékk.

10. Sekt þá, sem lögmál setti mér, sjálfur borgaði Jesús hér; það misti sína makt í því, mig verður nú að láta frí: dauðans broddur var brotinn þá, burt hans fángelsi slapp eg frá.

11. Eilífur daudi deyddur er, daudi Jesú það vinnur hér; dýrt metur drottinn dauda minn: daudi, hvar er nú broddur þinn? Daudinn til lífs nú stutt er stig, stórlega daudinn batar mig.

12. Daudinn því orkar einn til sanns, útslokkna hlýtur lífid manns, holdid leggst í sinn hvíldar-stad, hans makt nær ekki leingra en það: sálin af öllu fári frí, flutt verdur himna sælu í.

13. Í þínum dauda, ó Jesú, er mín lífgjöf og huggun trú, dásemdar kraptur dauda þíns, dreifist nú inn til hjarta míns, upp á það synd og illskan hver, út af deyi í brjósti mér.

14. Þú hneigdir þinn höfdi ljóst, herra, þegar á krossi dóst: med því bentir þú mér það sinn, ad minnast jafnan á dauda þinn; eins þá eg dey, skulu augun mín, upp líta, drottinn sæll, til þín.

15. Fyrir þann deyd, sem þoldir þú, þig bid eg, Jesú, um þad nú, ad gefi mér þín gæzkan blíd, góda kristins manns dauda tíd. Hold mitt lát hvílast hægt med frid, hönd þín sálunni taki vid!

46. Sálmur.

Um teiknin, sem urdu vid Kristí dauda.

Lagid: Pá linnir hér mín líkams vist.

Pegar Kristur á krossins tré, kannadi daudann strída, teikn og stórmerki mestu ske, mælir svo ritning fríða: musteris tjaldid mjøg umvent, í midju vard ad rifna í tvent, hristist iørd harla vída.

2. Sundur klofnudu bjørgin blá, byrgd leidin opnast fóru, líkamir daudra lifna þá, lit hér þau undrin stóru, eptir lausnarans upprisu, inn í borgina vitjudu, af sumum þar sénir vóru.

3. Hvad hér historian hermir rétt (hygg ad því, sál mín mæta), þér til lærdóms er

það framsett, þess áttu vel að gæta: jörðin skalf, þegar Jesús dó; jafnvel þeir hörðu klettar þó, sýndu meðaumkun sæta.

4. Steini harðara er hjartað það, sem heyrir um Jesú pínu, gefur sig þar þó ekki að, ann meir gjálífi sínu; kann nokkuð svoddan kalt hugskot, Kristi dauða að girnast not? Guð stjórni geði mínu!

5. Það má undra, hin þúnga jörð, þreyði ei kyrru að halda, blágrýtis einninn björgin hörð, bresti liðu margfalda; holdið þó ei, né hjartað manns, hryggist við pínu skaparans, sem hans þó hlaut að gjalda.

6. Fortjaldið sýnir sannleik þann, sundur þá rifna náði, aftakast skyldi öll fyrir sann, eptir guðs settu ráði, Gyðingakynsins kóngleg stjórn, kennivaldið og lögmáls fórn, sem ritning sjálf um spáði.

7. Hindran réð öllum ætíð stór, inn í guðs ríki banna, því veldur synda-sektin

vor og saurugleikinn verkanna; en fyrir Jesú dýrstan deyd, drottinn tilbjó oss opna leid, hédan upp til himnanna.

8. Hér í kristninnar helgidóm, hofum vér frelsi ad gánga: þar bodast nád og blessan fróm, burt er þá sorgin stránga; sálin vor hefir búna braut, beint í Abrahams glediskaut, eptir heims hørmúng lánga.

9. Frelsarans dauda einninn ad, ondud líkin hér njóta: gudlegur kraptur gjørdi þad, grafirnar opnast hljóta; því drottins Jesú daudi á kross, daudann sigradi fyrir oss, afl hans og brodd nam brjóta.

10. Merk, ad úr jørdu mátti ei neinn, madur frá dauda standa, fyrr en tédi vor herra hreinn, hold sitt aptur lifanda; fyrstur allra því uppreis hann, af eigin krapt, og þar med fann, endurlausn oss til handa.

11. Høfdínginn krossi herrans hjá, hér med alt fólkid líka, jafnsnart sem þetta

jarteikn sjá, játning þeir gjørdu slíka: sannlega hefir saklaus hann, og son guds verid þessi mann, brjóst slá og brátt heim víkja.

12. Fólkid, sem harda krossins kvøl, Kristi fyrr óska nádi, sann nú hid þýngsta í brjósti bøl, beiskleg samvizkan þjádi. Of hastarlegan úrskurd flý, ef þú vilt vera af sorgum frí; hætt er rasanda rádi.

13. Daudi þinn, Jesú drottinn, þá dýrdlegan krapt útsendi, heidnum manni svo hér vid brá, hann þig guds son medkendi. Eg bid gæzkunnar gedid þitt, gef þú vidlifni hjartad mitt, ad svo frá illu vendi!

47. Sálmur.

Um Kristi kunníngja.

Lagid: O Jesú, elsku hreinn.

Kunníngjar Kristí þá, krossinum lángt í frá, stódu med þúngri þrá, þessa tilburdi sjá.

2. Var þar og vidstadt med, ad vísu

margt kvennfólked, sár Jesú feingu séd, sorgandi báru ged.

3. Af þessu, mín sál, þú sér, sannlega hversu er, valt alt í heimi hér; haf slíkt í minni þér.

4. Dvínar og dregst í hlé, á dauda-stundunne, vinskapur, frændur, fé, fallvalt hygg eg þad sé.

5. Þó vildu vinirner, veita hjálp nokkra þér, voru þeirra ónýt er, eінginn daud-anum ver.

6. Lífinu hjúkrar hønd, þá herdist sótt-ar grønd, hjálpa þó eingin ønd, upphugs-ud rádin vønd.

7. Vinskap í synda síd, sála mín, þess eg bid, haltu ei verøld vid, viljir þú sofna í frid.

8. Hreinan vinskap halt þú, vid herra þinn Jesúm nú, í hreinni hjartans trú, frá heimsins elsku þér snú.

9. Hann einn má hjálpa þér, þá hjá-
stoð mannleg þver, heim þig á hondum
sér, í himna sælu ber.

10. Það hér í sannleik séstst, er sonur
guðs andaðest, sorgin þá særði mest, sem
hann elskuðu bezt.

11. Krists born eru kross-born, við
Kristum hlýðnis-gjørn, hann sýnir þeim
hjálp og vorn, þó hørð sé sútar kvorn.

12. Þú skyldir þar að gá, þó þeir
stæðu lángt frá, allir samhuga sjá, son guðs
kross festan á.

13. Komið svo, konur og menn, að
krossinum Jesú senn, þó nauðin þreyngi
þrenn, þar fæst nóg lækningen.

14. Kom þú, sál kristin, hér, sem kross
og mannraunir ber: settu fyrir sjónir þér,
son guðs, sem píndur er.

15. Upp á hans heilög sár, horfi þín

trúin klár, það mýkir trega og tár, tempr-ar alt sorgar-fár.

16. Sértu, syndugur mann, særður um hyggju rann, horf þú beint upp á hann, sem hjálp þér á krossi fann.

17. Hver sem eir-orminn leit, af Ísra-els manna sveit, eitrið ei á þann beit, öll stiltist plágan heit.

18. Svo stór synd eingin er, að megi granda þér, ef þú á Jesúm sér, iðrandi í trúnni hér.

19. Sé eg þig, sæll Jesú, svo sem áleingdar nú; von mína og veika trú, við bið eg hressir þú.

20. Þá eg sé sárin mín, særir mig hjartans pín; sárin þá sé eg þín, sorg öll og kvíði dvín.

21. Lát mig, ó Jesu kær, aldrei svo vera þér fjær, að sjái eg ei sár þín skær, þá sorg og eymd mig slær.

22. Veit mér, eg verdi og sé, vin þinn og kunninge, þó hversi heilsa og fé, hjálp mun þá nóg í té.

23. Eg fel í sérhvert sinn, sál og líkama minn, í vald og vinskap þinn, vernd og skjól þar eg finn.

48. Sálmur.

Um Kristí sídu-sár.

Lagid: Túnga min af' hjarta hljódi.

Ad kvøldi Júdar frá eg færi, til fundar senn vid Pílatum, og þess beiddu, ad ekki væri, øndud lík á krossinum, því hátídin var harla nærri; hér svo ritníng greinir um.

2. Strídsmønnum hann baud ad brjóta, beinin þeirra, og svo var gert; heljar-stund þeir hreptu fljóta, hinir tveir, sem greini eg bert, en Jesúm létu síns lífláts njóta, limina hans ei feingu snert.

3. Strídsmann einn med heiptar hóti, hardlyndur gekk krossi ad, lausnarans sídu lagdi spjóti, lagid nam í hjarta stad; blód

og vatn þar frá eg út fljóti, fyrr var áður spáð um það.

4. Umhugað er einum drottni, allra sinna barna lík, í jörðu hér þótt holdið rotni, huggun traust mig gleður slík, hann vill ei týnist bein né brotni; blessuð sé sú elskan rík!

5. Guð drottinn með gæzku ráði, gjörði Adam síðu af, fríða kvinnu fyrst á láði, fast hann þó á meðan svaf; vaknaður þess að vísu gáði, og veglegt henni nafnið gaf.

6. Sofnaður á sinni síðu sárið drottinn Jesús bar, svo af vatni og blóði hans blíðu, bygðist heilög kristnin þar, náði hún eðla nafni fríðu, nær til himna stigin var.

7. Skoða þú, hvernig skírnin hreina, skiljast nú með réttu á: að vísu jafnan vatnið eina, vor líkamleg augun sjá, en trúar sjónin, svo má greina, sonar guðs blóð þar litur hjá.

8. Æ, hvad má eg sælan sanna, sánkti Tómás postula þinn, þá síðu mátti hann sár þitt kanna, sína hönd þar lagði inn! Þú munt ei mér þjáðum banna, það að skoða, Jesú minn.

9. Allar Jesú æðar stóðu, opnaðar í kvölinne, dreyra lækir dundu og flóðu, um drottins líf á krossins tré: nægð af lausnar gjaldi góðu, guðs son fyrir mig lét í té.

10. En svo eg skyldi sjá og játa, sanna elsku drottins míns, vildi hann ekki læstar láta, lífs æðarnar hjartasíns: því er, sál mín, mikil úr máta, miskunsemi lausnarara þíns.

11. Opnar dyr á arkar síðu, inn um geingu skepnurnar, sem sjálfur drottinn bauð með blíðu, bjargast skyldu inni þar, fyrir vatnsins flóði stríðu, frelsi og líf þeim gefið var.

12. Lífsins dyr á síðu sinni, setur Jesús opnar hér, svo ángrud sála aðstoð finni,

öll þá mannleg hjálpin þver, hver, sem hefir þar athvarf inni, frá eilífum dauða leystur er.

13. Nói um sinn arkar-glugga, upp til himins litið fékk, haldinn dimmum hrygðar-skugga, hátt þá vatnsins flóðið gekk, svo hann mætti um síðir hugga, sólar-ljómá birtan þekk.

14. Gegnum Jesú helgast hjarta, í himininn upp eg líta má, guðs míns ástar birtu bjarta, bæði fæ eg að reyna og sjá, hrygðar-myrkrið sorgar svarta, sálu minni hverfur þá.

15. Guðs var máttug mildin prúða, Móises þá steininn sló: út til allra Israels búða, ágætt svala-vatnið dró, hresti þyrsta, þjáða og lúða, þeim svo nýja krapta bjó.

16. Þá sjálfur guð á sonarins hjarta, sínum reiði-sprota slær, um heimsins átt-

ár alla parta, útrann svala-lindin skær; sálin við þann brunninn bjarta, blessun og nýa krapta fær.

17. Við þennan brunninn þyrstur dvel eg, þar mun eg nýa krapta fá; í þessi inn mig fylsnin fel eg, fargar eingin sorg mér þá; sælan mig fyrir trúna tel eg, hún tekur svo drottins benjum á.

18. Hjartað mitt er, herrann góði, hryggilega saurgað mjög: svo þú það með þínu blóði, þess af auðmýkt beiði eg, vinni mér bót á mæðu og móði, miskunsemin guðdómleg.

19. Hjartans innstu æðar mínar, elski, lofi, prísi þig, en hjarta-blóð og benjar þínar, blessi, hressi, græði mig; hjartans þýðar þakkir fínar, þér sé, gæzkan eilífleg!

49. Sálmur.

Um Kristí greptran.

Lagid: Nú látum oss líkamann grafa.

Jósep af Arimatía, edalborinn rádherra sá, Gydínga svik vid son guds sked, sampykt hafdi þeim aldrei med.

2. Hann var lausnarans lærisveinn, lífernis frómur, dygda hreinn, Gydínga hræddist heiptar raun, hélt sig ad Kristi þó á laun.

3. Þessi um kvøldid þángad gekk, þá af Pílató leyfid fékk, ad mætti Jesúm andadan, ofan taka, og jarda hann.

4. Jósep tók strax af krossi Krist, keypti þó nýan líndúk fyrst. Nikódemus kom þegar þar, þángad kostugleg smyrslin bar,

5. Jósep grøf eina átti þar, útkløppud sú í steini var, í aldingardi þar allskamt frá, eínginn fyrr daudur í henni lá.

6. Dýrdlega smurdu drottins lík, (dæmin má ønnur finna slík), byrgdu med steini búna grøf, burt geingu strax fyrir utan tøf.

7. María Jakobs módir ein, Magdalena

á sømu grein, Salóme einninn sat þar hjá, sáu vors herra greptran á.

8. Í þeirra selskap, sál mín blíd, settu þig nidur litla tíd; greptrun þins herra gæt vel ad, gagnlaust mun ekki verda þad.

9. Vid Jesú greptrun jeg fæ séd, Jósep og Nikódemus med; ádur þordu þeir ekki Krist, opinberlega ad játa fyrst.

10. Nú fá þeir næsta nýjan dug, nóga djørfúng og styrkan hug, augljóslega svo allir sjá, elsku, sem drottni høfdu á.

11. Rjúkandi trúar hørinn hér, helgur andi svo vidnærer, ljómandi þar af ljósid skin, lifgar hann alt med krapti sín.

12. Huggist þeir nú, sem hjartad deigt, hafa, og trúar megnid veikt, bidji um styrk og stødugt ged, stundi og læri guds ord med.

13. Veit þú, Jesú, ad veik trú mín, vari daglega, og elskan þín, eflist svo med mér inn-vortes, ytra góð sjáist merki þess!

14. Annad þú líka merkja mátt: mislíkar drottni á eingan hátt, þó heidarleg sé hér á jørd, holdi útvaldra líkfør gjørd.

15. Mætast guds anda musteri, manns var réttkristins líkami; því má honum veitast virding rétt, vel med stilling og hófi sett.

16. Erfisdrykkjur og ónýtt prjál, ekki á skylt vid þetta mál: heidíngja skikkun heimskuleg, hæfir kristnum á eingan veg.

17. Ætíd þá sér þú sálad hold, sett vera nidur í jardar mold, hryggur þú vert, og hugsa brátt: hér vid þú líka skilja átt.

18. Lagt þegar nidur líkid sér, láttu sem daudinn hvísli ad þér: lángt máske ekki lídi um þad, legg eg þig eins í slíkan stad.

19. Gódi Jesú, fyrir greptrun þín, gef þú sídasta útfør mín, verdi farsæl og fridsom mér, frelsud sál nái dýrd hjá þér.

20. Í þridja máta huggun hrein, hér veitist mér á alla grein; guds sonar hold

því greptrad var, greptrun minni til virdíngar.

21. Helgum guds børnum herrans hold, helgadi bædi jørd og mold; grøfin því er vort svefnhús sætt, svo má ei granda reidin hætt.

22. Svo ad lifa, eg sofni hægt, svo ad deya, ad kvol sé bægt, svo ad greptrast, sem guds børn hér, gefdu, sætasti Jesú, mér.

50. Sálmur.

Um vardhaldsmennina.

Lagid: Eins og sitt barn, fadir ástargjarn.

Oldúngar Júda annars dags, inn til Pílatus geingu strax, søgdu: herra, vér høfum mest, í huga fest, hvad sá falsari herma lézt.

2. Eptir þrjá daga ótt fyrir sann, upprísa mun eg, sagdi hann; vid slíkn er bezt ad leita lags, lát geyma strax, þessa grøf inn til þridja dags.

3. Máske líkid med leyndum hljótt, lærisveinar hans taki um nótt, og lýdnum segi þad lyga skin; þá lízt ei kyn, þó verdi sú villan verri en hin.

4. Pílatus víst þeim vardhald fékk vaktin

strax út úr stadnum gékk, grøfinni blifu herrans hjá, og svo til sjá, settu innsigli steininn á.

5. Gydinga hørd var heiptin beisk, hjartans blindleiki og villan treyst; þeim kunni ei nægjast kvol og bann, sem Kristur fann, líka daudan þeir lasta hann.

6. Fordast þú svoddan sjálsku grein, framlidins manns ad lasta bein; sá daudi hefir sinn dóm med sér, hver helzt hann er. Sem bezt haf gát á sjálfum þér.

7. Gydingar vildu veita rýrd, vors lausnara upprisu dýrd, en drottins vald og visdóms rád, þess vel fékk gád, verk sitt framkvæmdi víst med dád.

8. Hefdi ei vaktin geymt og gætt, grafarinnar, sem nú var rædt, orsøk var meiri ad efast þá, hvort upp réd stá, drottinn vor Jesús daudum frá.

9. En þeir sjálfir, og er þad víst, upprisu drottins hafa lýst, þó kennimenn Júda af kaldri stygd, kvaldir af blygd, keyptu þá til ad bera lygd.

10. Øll svikrád manna og atvik ill, ónýtir drottinn, þá hann vill; hans rád um eilífd stødugt stár, og stjórnin klár, slægdin drambláta slétt forgár.

11. Hvíli eg nú sídast huga minn, herra Jesú, vid legstad þinn. Nær sem eg gæti ad greptrun þin, gledst sála mín, skelfing og ótti daudans dvín.

12. Sektir mínar og syndir barst, sjálfur þegar þú pindur varst: upp á þad dóstu, drottinn kær, svo kvittudust þær, hjartad því nýan føgnud fær.

13. Þú grófst þær nidur í grøf med þér, gafst

þitt réttlæti aptur mér; í hafsins djúp, sem fyrispád finnst, þeim fleygdir innst, um eilifd verdur ei á þær minnzt.

14. Svo er nú syndin innsiglud, ídrandi sála kvitt vid gud, eilift réttlæti uppbyrjad, í annan stad, trúud manneskja þiggur þad.

15. Daudi þinn, Jesú, deydi hér, dárlega holdsins girnd í mér; grøfin þín hylji glæpi mín, fyrir guds augsýn, efli mér styrk upprisan þín.

16. Steinþró míns hjarta úthøggvin séſt, heilagur andi vann þad bezt; líndúk trúar eg læt í té, minn lausnare, ilmandi smyrsl ídranin sé.

17. Svo finni eg hæga hvíld í þér, hvíl þú, Jesú, í brjósti mér; innsigli heilagur andi nú, med ást og trú, hjartad mitt, svo þar hvílist þú.

18. Dýrd, vald, virding og vegsemd hæst, vizka, makt, speki, og lofgjørd stærst, sé þér, ó Jesú, herra hár, og heidur klár, amen, amen, um eilíf ár.

Þrir adrir

Pislar-Sálmar,

kvednir af odrum.

I.

Lagid: Sæti Jesú, sjá oss hér.

Daudans þúngu kraminn kvol, á krossi hángir Jesús blídur. Frelsarinn, svo brædra bol, bætti, þjakast písla hridum. Eilíf gæzkan út hann gefur, annsa kveinstaf sonar tefur.

2. Æ, hans hjarta sáru sorg, sérhvers vinar huggun sneyddur, leid hann fyrir allra org, afbrot, smádur vard og deyddur. Harma skál hann hlaut afdrekka, hann svo feingi oss gudi þekka.

3. Hver fær kvol íhugad þá, svo hjarta vikna þess ei mætti, og þó lida sekan sjá, synda þúngu refsing ætti; en, hár lidur heilagleiki; hjartad klokkni, raustin veikist.

4. Hann leid fyrir heimsins synd, hádúng, und-

ir, bönd, kvalræði. Hann, sannnefndur lífsins lind, lézt á tré við dauðans mæði. Fús hann dó og fól sinn anda, föðurs, hlýðinn, geymslu handa.

5. Góði Jesú, gef að mér, gleymist sízt sú elskan megna, er saklausum þrýsti þér, þetta að líða minna vegna. Minning krossins kvalar þinnar, kostnað vottí lausnar minnar.

6. Gef, eg mína gráti synd, gef, eg meður varúð fagni, friði og sæld; þín sorgarmynd, sí-áminni, bezt hvað gagni! Eg varð keyptur; æru og sóma, alt skal mannkyn Jesú róma.

7. Virztu af náð mér liðsemd ljá, að líkjast þér og fylgja hraður. Þér, sem lézt mig lífi ná, lifa trúr og deya glaður, þátt þig prísa um heiminn víðan, heiðra, nær eg dey, og síðan!

8. Það, frelsari, vonar víst, vonar æ þinn endurleysti. Þú óvirðir veika sízt, von, sem styrkja þér eg treysti; þegar fjör í dauða dvínar, drottinn, meðtak sálu mína!

II.

Lagið: Adams barn, synd þín svo var stór.

Réttláti guð, rannsaka mig, reyn hjarta: mitt, eg kem fyrir þig:. sjá, hvert eg heils er: hugarz þá

hugsa um þína hjartans kvøl, heitustu ást og písla böl, sút mína sálu bugar. Herra, þín písl mín heilsa sé! hvílík miskunar stórmerke, virtist þú verøld sýna! Hve nær hef eg nóg hugleidt það? Hve nær, bezt sem gat, vegsamad, af allri sál elsku þína?

2. Fridarhöfdingi, hetja, rád, hins hæsta kraptur, af guds nád, herklæddist holdi og blódi; heims synda-fórn svo ordinn ert, á sál flekklausri lidur snert, af eilífra eymda flódi. Þinn vinur, sá þig sveik, er nær: sorg og ángist þitt hjarta slær, tekst upp guds reidi tími; þér hugfellst, písl þig helvízk sker: **hjartans fadir, ef møgulegt er, bikar sá burtu rými.**

3. Sárheitt blód verdur sveiti þinn, þú sárþjakast og máttfarinn, til jardar þér fløtum fleygir; þú, son hins hæsta, bljúgur berst, þín bæn, af ofraun þá þú skerst, itrekud heyrist eigi. Af gudi í stridi styrktur þú, til straffs endalaus fannstu nú, eilífdar ógn þig hrædir; sekt manna blódst þig sjálfur á, í syndugra hendur gafst þig þá, gudlegu med þolgædi.

4. Þú, guds réttláti og sanni son, sjálfur barst

illvirrkjanna laun, saklaus og sannheilagur. Svo var það fyrri fyrirspáð, framkom nú drottins hjálpar-ráð, vor friðar og frelsis dagur. Illþýðið þyrsti í þitt blóð, ofsann þín guðdóms dygð afstóð, svo frelsast sálir kynnu; jeg þinn morðingja játa mig, Jesú, því allra synd á þig, hlóð guð, svo frið vér finnum.

5. Alt til þræls myndar auðvirtist, en guðdóms-dygða-skarti lýst, æ er þitt ástar-hjarta; þolir svo hatur, háð og smán, hormúngum, eymdum fullur, rán, mazt ekki mynd guðs bjarta; þig, sem guð hét oss, sáum vér, samt ekkert, er oss lysti á þér, ei mynd né fegurð fríða: fyrir þér, ó guð, athvarf mitt, andlit þeir jafnvel byrgja sitt, sáttmáls born sjálf þig níða.

6. Offur það, sem guðs eilíft ráð, ályktað hafði, hvert hans náð, hlóð með harmkvælum vorum, fyrir misgjörðir fólksins þíns, fyrir sekt brotlegs mannakyns, kvalræðum kraminn sárum; í sakleysi þínu þeygjande, þreytir þú veg að krossins tré, sem lamb það sláturs bíður; fús, líkt sem hetja hugprúðust, hels neyð, sem oss var maklegust, af ást til vor aumra líður.

7. Eg mátti telja mín øll bein, mínar hendur þeir hafa med flein, og fætur gegnum grafid; seitir umkríngdu uxar mig; ó-mildra hópur gladdi sig, sína vild séd ad hafi; eg hrópa, en mín hjálp er fjær, þeir hæda mig: sé hann gudi kær, hann klagi, hjálp mun kanna! Madkur eg, ekki madur er nú, mig í daudans dupt leggur þú, spott lýdsins, spé mannanna.

8. Brád kvalaranna eg ordinn er, eg hrópa, þú ei svarar mér; mig yfirgefa allir; þjøkudum, sár þá þorstinn var, þeir rétta mér til svølunar, beiskt edik blandad galli; sem vax mitt hjarta er sundursmelt, svo sem vatni er mér úthelt, mín ángist er þeim gledi: því yfirgafstú þjóninn þinn, þraut-mæddan, ó gud minn, gud minn, af sálar súru ervidi.

9. Þú hneigir nidur høfdi þín, hrópar full-komna borgun mín: þú deyr, jørd døpur titrar; ervidi hefi eg aukid þér, ó drottinn, skelfdan hug eg ber, um písl þína þeinki bitra. Hvad er eg, frelsi ad fékkstu mér? Æ, feingi eg heitast þakkad

þér, sjá, drottinn, vægd mér sekum; þín hjartans ást skal hvetja mig, ad hlýdnast þér, svo aldrei þig, særi med syndum frekum.

10. O, hvílík písla eilífra, eptirbid mun þeim tortýna, sem forsmá forþénun þína; þeim sem ei stunda í sannri trú, senda ástgjöf ad þekkjast nú, til þýngra dóms þín er pína; synda=þjónum er si=felt þig, med syndum smána, en játa sig, for=þénun þinni treysta: hver ord þín smáir, elskar sízt, hver ei þig elskar, dæmist víst, kvöl þín hann kann ei hreysta.

11. Þú hefir heitid hjástod mér, til helgunar svo eg í þér, ávöxt stadfastur færi; þín heilög písl mig huggar ein, hve nær sem synda banvænt mein, samvizku hrædda særir; gjör mig brenn=andi í bæn og trú, bind mig í elsku vid þig nú, þitt dæmi gef eg geymi; veri þín kvöl mín vörn í neyd, í velgeingni stod, hlíf í deyd, og hugg=un efsta í heimi.

III.

Lagid: Hjartad, þánkar, hugur, sinni.

O minn Jesú, öll þín pína, alla sefar hrygd og neyd; huggast eg, þá hörmúng þína, hugsa um

og beiskan deyd; til lausnar alt því leidstu mér, lát mig aldrei gleyma þér, þér sem synda-sekt barst mína, saklausan þá lézt þig pína.

2. Ef mér flýgur synd í sinni, svikult mín ef freistar hold, þú æ sért mér þá í minni, þar vid krossinn stódst á fold, hræddur, kvalinn, hatadur, hugun vina orsneyddur, fjötur synda eg fæ þá slitid, og fullur viknun til þín litid.

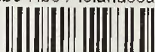
3. Heims ef lyst mig glysleg ginnir, glæpa fram á breidan veg, gjálífis ad glaum og sinni, gedhraustur, nei, segi eg; heims lyst Jesúm heingdi á tréd, hins réttláta kvaldi ged. Burt, holds lyst, úr brjósti mínu, bjó hún lausnaranum pínu.

4. Ef mér ógnar ótti og mæda, eg þá, Jesú, med þér lid, mig þau ekki megna ad hræda, minn-ist eg þitt dauda strid; þitt mér kendi þolugt ged, þolinmædi ad sigra med; æ, eg vil þér eptir feta, efl mig bædi ad vilja og geta.

5. Og þó hel á fund minn fari, fulløruggur samt er eg; þú, mín vernd og minn lausnari, máttir gánga sama veg; og þú vegsemd ávannst þér, en fékkst stad tilbúid mér, í þíns fødurs frid-ar ríki, finnst þar ekkert bøl né sýki.

6. Jesú, sál opt mintu mína, ad minna vegna blód þitt rann, kross þinn, daudi, kvøl og pína, kvittun synda og lausn mér vann; þá skal øll mín æfistund, offrud þér; en hels vid blund, þig mitt andvarp efsta prísa, upp til dýrdar holdid rísa.

1853